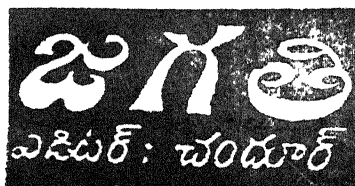

మార్చి 1955

అ విడుకారందలనామ

విడుకారందలనామ విడుకారందలనామ విడుకారందలనామ విడుకారందలనామ విడుకారందలనామ

37th Year of Publication

426

జనవరి - 1992

సాహితీ సుధ

యతి సంగంబున బాలు డాదరముచే బ్యాభర్త దుర్మంత్రిచే
 శ్రుతి హానిన్ ద్విజా డస్యయంబు నిలుచే గ్రూరార్తుచే శీలము
 ద్భరిచే మ్మిత్రక చూపులేమి గృహి మద్యప్రాప్తచే సిగ్గు దు
 ర్మతిచే సంపదలున్ నశించు తెడు సర్థంబుల్ ప్రమాదంబునన్

—భర్తృహరి

శీర్షసంవాసు లేతెంచినా రని విన్న - నెదురుగా నేగు డవ్వెంతయైన
 నేగి తత్పదముల తెలిగి యింటికి దెచ్చు - దెచ్చి నదృశ్తి నాతిభ్య మిచ్చు
 నిచ్చి యిహార్థ సంతృప్తులగా జేయు - జేసి కూర్చున్నచో జేరవచ్చు
 వచ్చి యిద్దర గల్గు పనది పర్యత సరి - శీర్ష మహాత్మ్యముల్ దెలియ నడుగు
 నడిగి యోజన పరిమాణ మరయు నరసి - భోవలయు జూడ ననుచు నూర్పులు నెగుర్చు
 వసుదినము శీర్ష సందర్శనానిలాప - మాతృ మహిమంగ నత్తరు డాగ్నిహోత్ర

—అల్లసాని 'పెద్దన మమచరిత్ర'

'జ గ తి' - 2, కచేరీ రోడ్, మైలాపూర్, పి బి 2922, మద్రాసు - 600 004
 ఫోన్ : 76697 - చందా 2 సం॥లకు రు. 50-00 - 4 సం॥లకు రు. 100-00 - జీవిత
 చందా రు. 300-00. పాక్రిస్ - రు. 1000-00. విదేశాంలలో పాక్రిస్ రు. 2000-00

ముఖచిత్రం : శరద్ వవార్

నిమ్మ తొనలు

ఏం చేస్తున్నావోయ్ గుర్నాథం ?

చిన్నప్పడు చాలా బ్రలియంట్ గా ఉండేవాడివి' - అని అడిగారు వెంకట్రావు మేస్తారు ఒకనాటి విద్యార్థిని.

'చిన్నప్పటి తెలివి తేటలు పెద్దయ్యాక రాణించవండి' - అన్నాడు గుర్నాథం.

'అయితే నేను నేర్చిన చదువంతా బూడిదపాలు చేశావన్నమాట ?'

'బూడిద పాలు చేయలేదండి - గంగ పాలు చేశాను'

'అంటే ?'

'ఇరిగేషన్ యింజనీరు నయాను, సార్, మీ చలవవల్ల'

—నీ నాగేశ్వరావు
సికిందరాబాదు

చిత్రాలు రమాపతి, అప్పారావు బజార్లో కలుసుకు, ఒక పక్కగా తప్పకు, కబుర్లు చెప్పకుంటున్నారు.

'ఏమండీ అప్పారావుగారూ ఈ మధ్య మీ అబ్బాయికి పెళ్లి నిశ్చయమయిందట ?'

'నిశ్చయమయిందండీ - కట్న కానుకలు కూడా మేము అడిగినంత యివ్వడానికి వొప్పకున్నారు. తీరా, తాంబూలాల దగిరకొచ్చేవరికి వెడిసి కొట్టి, సంబంధం తప్పి పోయింది'

'మీ వాడు బుద్ధిమంతుడు - కుర్రాడు బావుంటాడు. బాగా అస్తి పాస్తులు ఉన్నాయి. ఎందుకలా జరిగింది ?' - అని రమాపతి ప్రశ్న.

'పెద్దగా కారణమేమీ లేదండీ - మాకు కిర్సనాయిల్ డిపో వుంది కదా, అందుకని ససేరియా పిల్లనిచ్చేది లేదన్నాడు.

—పియమ్ సుందరరావు
విజయవాడ-8

డాక్టరుగారూ, ఆ రామ్మూర్తికి ఆపరేషన్ అవసరమంటారా ? - అని అడిగింది నర్సు మాధవి.

'మాధవీ, నీవు అనవసరమైన విషయాలు కల్పించుకోకు, నీ పని రోగులకి సేవ చేయడమూ, నా పని మందుల వ్యవహారమూ, ఆపరేషనులు చేయడమూ....' - అన్నాడు డాక్టరు.

'సారి సార్ - తెలుసుకుందామని అడిగాను.'

'అయితే, వెబుతాను విను. అతనికి ఆపరేషన్ అవసరమైనా కాకపోయినా, ఈ నర్సింగ్ హోమ్ నడిపేందుకు మనకు డబ్బు అవసరం.'

—ఎమ్ సోమశేఖర్
అమలాపురం

శ్రామిల కూరలు కొనుక్కునేం

దుకు మార్కెట్ కి వచ్చింది. తను వాడుకగా తీసుకొనే కొట్టు ముందు పద్నాలుగేళ్ల పిల్ల ఎడుస్తూ, కాస్త ఎడంగా వున్న ముగ్గురు పోకిరీ పిల్లలతో 'నా డబ్బు నా కిచ్చేయండి' అంటోంది. తీరా చూస్తే ఆ అమ్మాయి తన ప్రెండు కృష్ణవేణి యింట్లో పనిపిల్ల.

'ఏం జరిగిందమ్మా?' అని అడిగింది శ్యామల.

'ఈ అబ్బాయిలు నా వేతిలోని పదిరూపాయల నోటు లాకున్నారు' అని దీనంగా చెప్పుకుంది.

శ్యామల ఆ అబ్బాయిలని పిలిచింది - వారు వచ్చారు. 'ఈ పిల్ల డబ్బు ఎక్కడ పారేసుకుందో మాకు తెలియదు. మమ్మల్ని అనపసరంగా అల్లరి పెట్టేందుకు అబద్ధం చెబుతోంది' - అన్నారు.

'సరి, నిజా నిజాలు భగవంతుడికి తెలియాలి. నేనంటికెళ్ళగానే మంత్రం పెడతాను. అబద్ధం చెప్పినవారికి తెలారేపరికి 104 జ్వరం వచ్చి, పది రోజుల దాకా తగ్గదు - అప్పుడు

కూడా నిజం వొప్పుకుంటేనే' - అని చెప్పి, ఆ పని పిల్లకి కూరలు కొనిచ్చి, యింటి కెళ్ళిపోయింది శ్యామల.

రెండు రోజుల తర్వాత మార్కెట్ కి వచ్చినప్పుడు వాడుక కొట్టతను 'అమ్మా, మొన్న మీరు వెళ్ళిన పావు గంటకి ఆ ముగ్గురిలో ఒకబ్బాయి వచ్చి ఈ పది రూపాయల నోటు యిచ్చి వెళ్ళాడు' అన్నాడు.

—బులుసు శారద

కలకత్తా-53

నా వయసు తొంభై అని జాతకంలో ఉంది' అని ఘనంగా చెప్పుకున్నాడు శంకరం, జగన్నాథంతో.

'ఇప్పుడు నీ వయసెంత?'

'సల్లభై'

'నీకు డ్రింకూ, అమ్మాయిలూ, రేసులూ, కార్న్స్ యిలాంటి వేమైనా ఉన్నాయా?'

'అలాటి వేమీలేవు'.

'ఎందుకయ్యా మరొక ఏభై ఏళ్ళ దండగ వేయటం?'

—వి కామేష్

విశాఖ-3

జి. పుల్లారెడ్డి

స్వచ్ఛమైన నేతి మిఠాయి

హైదరాబాదు

ఫోను : 230833

కర్నూలు

ఫోను : 20288, 21445

పాఠకుల తీర్పు

శ్రీ చందూర్ గారికి : నమస్కారములు. మీరు ప్రచురిస్తున్న 'జగతి' చాలా బాగుంది. అన్ని శీరికలూ అసక్తి దాయకంగా ఉంటున్నాయి. అట్టి తిప్పగానే కనిపించే 'సాహితీ సుధ' సౌరభాలను వెదజలుతూ ఉంటుంది. ఇంత మంచి పత్రికను పాఠకలోకం అదరించాలని అభిలషిస్తూ, జీవిత చందా నిమిత్తమే రూ. 300/- బాంక్ కలెక్షన్ ఛార్జీలకు రూ. 10/- మొత్తం రూ. 310/- చెక్కు యిందుతో పంపుతున్నాను - స్వీకరించ గలరు.

— దూర్వానుల దక్షిణామూర్తి
విశాఖపట్నం-1

చందూర్ దంపతులకు : నమస్కారములు. మీకు ఉత్తరం రాయాలని బాలా రోజులుగా ప్రయత్నం. కాని, యిప్పటికి కుదిరింది. ప్రతినెలా 'జగతి' చదువుతుంటే, మీ యిరువురితో ముచ్చటిస్తున్నట్లే ఉంటుంది. మద్రాసులో జరుగుతున్న కార్యక్రమాలన్నింటికీ మేమూ హాజరవుతున్నట్లుగానే అనుభూతి కలుగుతుంది.... నేనూ మా వారూ జూలై నెలలో అమెరికాలో ఒక నెల పర్యటించి వచ్చాము. అప్పుడు అక్కడ శ్రీమతి కె రామలక్ష్మి గారిని శ్రీ అరుద్ర గారిని కలుసుకొని వచ్చాము.... మీ

బొంబాయి ప్రయాణం ఎప్పుడు ? .. అభినందనలతో.

— తురగా జయశ్యామల
బొంబాయి-14

ప్రియ మిత్రులు శ్రీ చందూర్ గారికి : నమస్కారములు కనుకను పండిత పక్షపాతి కనుకను డాక్టర్ గోపాలరెడ్డి గారు వుదూరు వారికి గురించి అంత చక్కగా చెప్పారు బెజవాడ వారిది సత్యవాక్కు ... తెలుగు వారి పెద్ద మనసు వల్ల నా తిరుక్కురళ్ తెలుగు సేత బాగా ప్రచారంలోకి వచ్చింది. ప్రతులన్నీ అమ్ముడు పోయాయి. రెండవ ముద్రణకు ప్రకాశకులు ఎవరైనా ముందుకు వస్తారనే నా నమ్మకం.

— చల్లా రాధాకృష్ణశర్మ
మధుర-20

'జగతి' సంపాదకులకు మనఃపూర్వక నమస్కారములు శ్రీ తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయుడు గారు ఆంధ్రులకు విరసరణీయుడు. గాంధీజీ అడుగుజాడల్లో నడిచిన మా పెదన్నయ్య దీక్షితులు ప్రకాశరాయుడు గారు సన్నిహితులు. గోదావరి కపతల గట్టన చాగల్లు ఆశ్రమము.... అనాటి చరిత్ర తెలుగు జాతి పవిత్ర స్మృతి.

— పీయల్ నరసింహమూర్తి
మద్రాసు-94

వెన్నెల తెరటాలు

శ్రీ పి.వి. సరసింహారావు గారు ముఖ్యమంత్రిగా పరిపాలన చేస్తుండగా ప్రత్యేక వాద శక్తులు ప్రబలి, ప్రత్యేక తెలంగాణా, ప్రత్యేక ఆంధ్ర ఉద్యమ ములను నడిపారు, శ్రీ పి.వి., శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ నాయకత్వాన ఉద్యమాలను ఎదుర్కొని ఆంధ్రప్రదేశ్ సమైక్యతా వీరుడుగా నిలబడినారు. ప్రత్యేకవాదులు జరిపిన దాడులకు, ఎన్నో అవమానాలకు భరించి శ్రీ పి.వి. తో సమైక్యతకు నిలబడే అవకాశము నాకు కలిగింది. నాతో పాటు శ్రీ భాట్లం శ్రీరామమూర్తి, శ్రీ లుకలాపు లక్ష్మణదాసు సమైక్యతా వీరులుగా నిలబడినారు. మేము ముగ్గురం మాత్రమే మంత్రులలో సమైక్యతకు శ్రీ పి.వి. వెంట నిలబడి నాము.... డిశంబరు 25 వ తేదీ విజయ వాడలో సమైక్యతా వాదులు సమావేశము కాని, గన్నవరంలో విమానం దిగకుండా తారు పీపాలు దొర్లించి నిప్పు పెట్టారు.

జాన్ పీట్

ఒక హబీ మాట

వినాయక్ కృష్ణ గోకాక్ కన్నడ భాషలో ఈ అవార్డు అందుకున్న వారిలో అయిదవ వారు. కె.వి. పుత్తప్పా, డి.ఆర్. వెండ్రీ, శివరామ్, వెంకటేశ్ అయ్యంగారు లోగడ అందుకున్నారు.... దక్కన్ సొసైటీ వారి ఆర్థిక సహాయంతో 1936 లో 'ఆక్స్ ఫర్' వెళ్లారు. ఓడపై ప్రయాణం గోకాక్ ను ఎంతో ప్రభావితం చేసింది ఈయన వ్రాసిన మహాకావ్యం 'భారత్ సింధు రశ్మి'లో విశ్వామిత్రుడు అతని పుత్రుడైన విశ్వరథుని కథతో పాటు భారతదేశ సంస్కృతికి సంబంధించి ఎంతో ఉంది. ఈ దేశానికి సంబంధించిన పురాతన చరిత్ర కూడా ముక్కుముక్కులుగా ఉందంటారు. దేశంలో ప్రబలిపోతున్న హింసావాదం ప్రాంతీయ తత్వం, ఇతర దౌర్జన్య సంఘటనలు ఆయనను కలచి వేస్తున్నాయి.... ఏడెనిమిది దశాబ్దాలుగా కన్నడ సాహిత్యం ఎంతో అభివృద్ధి చెందింది. ఆ అభివృద్ధిలో గోకాక్ ఒక భాగస్వామి.

—ప్రియదర్శిని
'సర్కార్ ఎక్స్ ప్రెస్' లో

—యమ్మి కృష్ణారావు
'గాంధీ క్షేత్రం'లో

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ

3

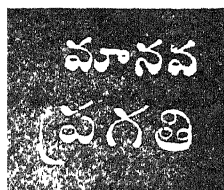
ఎవియమ్ వారి

‘భక్త ప్రహ్లాద’

మొట్టమొదటి తెలుగు టాకీ 'భక్త ప్రహ్లాద' - ఇప్పుడు మళ్ళీ ముప్పయ్యయ్యేళ్ల తర్వాత, ఈస్టమాన్ కలర్ లో, సాంకేతిక ప్రగతితో, అదే హిరాణికగాధ. హిరాణికాలు అనగానే నిర్మాతలకు తాము చూపబోయే కథ విషయమై స్థిరమైన అభిప్రాయాలు వుంటాయి. అలాగే ప్రేక్షకుల మనసులో కూడా ఆయా పాత్రలు విస్పష్టంగా ముద్రితమై వుంటాయి ... వైకుంఠ లోకానికి ద్వారపాలకులైన జయ విజయులు, సనక సనందనాదులని అపహాస్యం చేసి శాపం పొందుతారు. మూడు జన్మల శతృత్వంలోని మొదటి జన్మ హిరణ్య. కశిప హిరణ్యాక్షులు. వీరు అరిషడ్వ్యూహాలకు లోనై, అజాన తిమిరంలో కొట్టుమిటాడుతున్నారనీ, చివరికి శ్రీహరేవీధిని సంహరించి దుష్టశిక్షణ, శిక్ష రక్షణ వేయవలసి వుంటుందనీ చూసేవారికి ముందే తెలుసు. అయితే, ఆ కథా క్రమంలోని నాటకీయత, సార్వజనీనత, సంస్కృతీ ఝురి నిత్య నూతన లక్షణాలు గలవి. ఎవరి శైలి, శిల్పమూ బట్టి వారు పునఃసృష్టి గావించి ప్రేక్షకుల మెప్పు పొందవచ్చు.... అంజలిదేవి తను

దరించే పాత్రకు న్యాయమూ నిండు తనమూ చేకూర్చగల నటీమణి. లీలా వతిగా అంజలీదేవిని చూస్తున్నప్పుడు, లీలావతి అక్షరాలా అలాగే వుండి వుంటుందనిపిస్తుంది. రెండు నెలల క్రితం భస్మాసురునిగా హడలెత్తించిన యస్వి రంగారావు ఇప్పుడు హిరణ్య కశిపునిగా ప్రత్యక్షమవుతాడు. 'చదువులలో సారమెల్ల వదిలితి తండ్రి' అని ప్రహ్లాదుడు అంటున్నప్పుడు, కొడుకు మనసు మార్చలేని అసహాయ వేదన, దాని వెంట వాత్సల్యమూ, కాలపాశమే తన ముందు తనయుని రూపాన తాండవిస్తోందేమోనన్న భయభ్రాంతి - ఎంతో సమర్థవంతంగా కనబరిచాడు యస్వి రంగారావు. నారద పాత్రధారి బాలమురళీకృష్ణ కంఠ మాధుర్యమే గాక నటనకూడా చక్కగా రాణించింది. డివి నరసరాజు సంభాషణలు పాత్రోచితంగా గంభీరంగా ఉన్నాయి. ముగ్ధమోహనంగా ఉంది రోజా రమణి భక్త ప్రహ్లాద పాత్రలో. భాగవతంలోని రసగుళికలకు (పద్యాలు) రాజేశ్వరావు గాత్ర వైభవం.... ఈ చక్కటి చిత్రానికి దర్శకులు చిత్రపు నారాయణ మూరి.

—యన్నార్ చందూర్ సమీక్ష
'జగతి' - జనవరి, 1967

స్పేస్ మిర్రర్

అంతరిక్ష పరిశోధనలో అనువులు బాసిన వ్యోమగాముల స్మృతి విహ్వంగా అమెరికాలో నిర్మించిన 'స్పేస్ మిర్రర్' అనే కట్టడం కోసం దక్షిణ భారతదేశం నుంచి తీసుకు వెళ్లిన 'గ్రానైట్'ని వినియోగించారు. కాలిఫోర్నియాలో అమెరికా వ్యోమ, వైమానిక సంస్థ (నాసా) ఆధ్వర్యంలో గల కెనడీ అంతరిక్ష కేంద్రంలో నిర్మితమైన ఈ 'వ్యోమ వీరుల స్మారక విహ్వం' 43 అడుగుల ఎత్తు, 50 అడుగుల వెడల్పు వుంది. దీని నిర్మాణానికి 62 లక్షల డాలర్ల వ్యయం అయింది. ప్రపంచంలోకెల్లా అత్యుత్తమమైన గ్రానైట్లో ఒకటిగా పేరు పొందిన భారతీయ గ్రానైట్ని అమెరికాలోని ఎం.ఎస్. ఇంటర్నేషనల్ అనే భారతీయ సంస్థ 'నాసా'కు సరఫరా చేసింది. కాగా, 'స్పేస్ మిర్రర్' స్మారక విహ్వం మీద మృతవీరులైన 14 మంది అమెరికన్ వ్యోమగాముల పేర్లను 'వాటర్ జెట్ టెక్నాలజీ' సహాయంతో చెక్కారు.

ఈ భారీ, నలుపురంగు గ్రానైట్ కట్టడం సూర్యుడి కదలికలను అనుసరించి కదులుతుండడం ఒక విశేషం. ఈ 'స్పేస్ మిర్రర్' పరిభ్రమణం ఒక కంప్యూటర్ ద్వారా జరుగుతుంది. (అమెరికా సమాచార శాఖ

గోదావరి

గోదావరి నాసికాత్రయంబకంలో పుట్టింది. పడమటి కనుమల్లో బొంబాయికి ఈశాన్య దిశగా సుమారు 112 కి.మీ.ల దూరంలో ఒక కొండలో గోదావరి పుట్టింది. ఈ నది పరివాహ ప్రదేశం సుమారు ఒక లక్ష 20 వేల చదరపు మైళ్లు. నది హిడవు సుమారు 900 మైళ్లు. మంజీర, ప్రాణ హిత, ఇంద్రావతి, శబరి, గోదావరికి ఉపనదులుగా వున్నాయి. ధవళేశ్వరం వద్ద 1852 లో సర్ అర్థర్ కాటన్ కట్టిన అనకట వల్ల ఉభయగోదావరి జిల్లాల్లో లక్షలాది ఎకరాలు సస్య శ్యామలమై, ఆంధ్రప్రదేశ్ అన్నపూర్ణ అయింది. తుల్యభాగ, ఆత్రేయ, భర ద్వాజ, గౌతమి, వృద్ధ గౌతమి, కౌశికి, వశిష్ట అనే ఏడు పాయలుగా చీలి

గోదావరి సముద్రంలో కలుస్తోంది. అందుకే దీన్ని సప్తగోదావరి అంటారు. తుల్యభాగ ధవళేశ్వరం నుండి చొల్లంగి పోయి, అత్రేయ కపిలేశ్వర పురం నుండి కోటిపల్లి మీదుగా కోరంగి పోయి, భరద్వాజ కపిలేశ్వర పురం నుండి కోటిపల్లి మీదుగా తీర్థాల మొండి వేరుకొని, గౌతమి త్రయంబక గిరి నుండి తీర్థాలమొండి వేరుకొని, వృద్ధగౌతమి ముక్తేశ్వరం నుండి తీర్థాలమొండి వేరుకొని, కాళికి మంద పల్లి నుండి బెండమూర్లంక వేరుకొని, వశిష్ట విజ్ఞేశ్వరం నుండి అంతర్వేది వరకు ప్రవహించి, సముద్రంలో కలుస్తున్నాయి. జమదగ్ని, అత్రి, భరద్వాజుడు, గౌతముడు, వాయు దేవుడు, విశ్వామిత్రుడు, వశిష్టుడు - ఎడుగురు మహర్షులు ఎడు పాయలను సముద్ర సంగమం చేయించినట్లు పురాణ గాథ వుంది, గోదావరి తీరం లో రాజమహేంద్రవరం (రాజ మండ్రి), మన రాష్ట్రంలో సాంస్కృతిక కేంద్రంగా పేరుపొందింది. ఈ పట్టణానికి పంచమ దుర్గమనే పేరుండేది. హేమగిరి (వేమగిరి), ధవళగిరి (ధవళేశ్వరం), రామగిరి (రాయదుర్గం), భద్రగిరి (వట్టిసం), పద్మగిరి (రాజమహేంద్రవరం). గోదావరి తీరంలో రాజమహేంద్ర వరం తెలుగువారి సాహితీ, సాంస్కృతిక రాజధానిగా విలసిల్లుతూ వచ్చింది. అదికవి నన్నయ భట్టారకుడు ఆంధ్ర మహా భారతానికి శ్రీకారం చుట్టిన నాటి

నుంచి ఈ గడ్డమీద తెలుగు సాహిత్యం ఎన్నో మలుపులు తిరిగింది. కవులు, నాటక కర్తలు, కళాకారులు అసంఖ్యాకంగా తెలుగు సంస్కృతి సౌరభాలను ప్రపంచానికి వెదజల్లారు. (పిఠవి

‘గామా’ కిరణాలు

అమెరికన్ రోదసీ విమానం అటాంటిస్ ఇటీవల అంతరిక్షంలోకి తీసుకు వెళ్లిన 15 మెట్రిక్ టన్నుల బరువైన ‘గామా కిరణ వేదశాల’ ‘నాసా’ ప్రయోగించిన శాస్త్ర విజ్ఞాన సంబంధిత ఉపగ్రహాలన్నిటిలోకి అతి పెద్దది. భూమికి 450 కిలోమీటర్ల ఎత్తున కక్ష్యలో తిరుగుతూ రెండు నుంచి ఆరేళ్లపాటు ‘గామా’ కిరణాల పై పరిశోధనలు జరిపేందుకు ఈ వేదశాలను ఉదేశించారు. దర్శనీయ కాంతిలోని ‘ఎనర్జీ’కి 3 వేల కోట్లరెట్లు అధికమైన ‘ఎనర్జీ’ని కలిగివుండే అతి శక్తివంతమైన రేడియేషన్ ని ‘గామా’ కిరణాలంటారు. కాగా ‘థర్మో న్యూక్లియర్’ వ్రేళ్లు, బాక్ హోల్స్, ఇంకా వెయ్యి సంవత్సరాల వ్యవధిలో సూర్యుడు వెలువరించే వేడిమికంటే అధిక వేడిమిని ప్రసరించే అంతు తెలియని అకస్మిక కాంతి ప్రసారాల తో అద్భుతంగా, అతి భయానకంగా కనిపించే అనంత విశ్వాన్ని ఖగోళ శాస్త్రవేత్తలు మరింత సమర్థంగా పరిశీలించేందుకు ‘అటాంటిస్’ ద్వారా

అంతరిక్ష ప్రవేశం చేసిన 'గామా' కిరణ వేధశాల తోడ్పడుతుందని భావిస్తున్నారు. 'నాసా' ప్రయోగించ దలచిన నాలుగు మహా వేధశాలలలో ఈ 'గామా రే అబర్వేటరీ' రెండవది. ప్రస్తుతం కక్ష్యలో తిరుగుతున్న హబుల్ స్పేస్ టెలిస్కోప్ వీటిలో మొదటిది. ఒక 'ఎక్స్‌రే' మరొక 'ఇన్‌ఫ్రారెడ్' ఉపగ్రహాలను కూడా కక్ష్యలోకి ప్రయోగించాలని అను కుంటున్నారు. ప్రస్తుతం అట్లాంటిస్ ద్వారా అంతరిక్ష ప్రవేశం చేసిన

'గామా' కిరణ వేధశాలలో విన్న మోటారు శక్తలం పరిమాణంలోని నాలుగు భారీ డిటెక్టర్లు ఉన్నాయి. వీటిలో ఒక డిటెక్టర్‌ని పశ్చిమ జర్మనీ, నెదర్లాండ్స్, యూరప్ అంతరిక్ష సంస్థ, అమెరికాలు సంయుక్తంగా నిర్మించగా మరొక పరికరాన్ని అమెరికా, పశ్చిమ జర్మనీ శాస్త్రవేత్తలు కలసి రూపొందించారు.....

(అమెరికా సమాచార శాఖ)

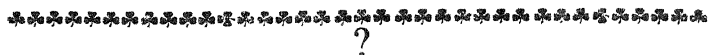

జీమిన్ పళ్ళపాడి

జిమిన్ కెమికల్ ప్రొడక్ట్స్ (ఫర్మ్) పబ్లిక్ లిమిటెడ్ నం 7,
మదిరవల్లు-521 001. అం.ప్ర. (ఇండియా)

పళ్ళకు తెలుపుదనం - చిగుళ్ళకు గట్టిదనం.

?

“My friend says Ravana had never gone to the *Swayamvaram* of Seeta to bend that Great Bow - *Siva Dhanush*. Is that true, Father?” asked Raghu.

“Absolutely, only the later writers added that dramatic element and brought in Ravana to Janaka’s Court. In the original *Ramayana*, Ravana learns of Rama and Seeta in the third canto - *Aranya Parva*. Not from Soorpanakha, as generally believed, but thro’ Akampana. Soorpanakha just confirms what Akampana has already said,” explained Raghu’s Father.

“Who is that Akampana? Never heard of him...”

“Akampana was a royal messenger from Janastan - the outpost of Ravana’s kingdom. And in Janastan an army of fourteen thousand led by the two generals Khara and Dooshana was completely wiped out. It was a shocking news and Ravana felt that his very base was threatened. And he thought it prudent to wage a war on his own soil with its impregnable fort defended by mighty warriors who were devoted to him heart and soul. The ultimate motive in kidnapping Seeta was only to draw Rama to the battle - front in a terrain most favourable to himself while quite unfamiliar to the opponent ... Ravana in his blind arrogance failed to perceive the innate evil in his own self and paid for it in utter ruination,” said Raghu’s Father.

Swadharma Swaarajya Sangha

(Director : BVSS Mani

Beehive Bldgs - 29, Prakasam Road, Madras - 600103.

కొత్త పుస్తకాలు

‘మా వంశవృక్షం - చరిత్ర’ - రచన, ప్రచురణ: కొలకుదురు కామేశ్వరమ్మ 8-3-897/, శేషశైల కెయస్ రెడ్డి బిల్డింగ్, నాగార్జున నగర్, ఎలారెడ్డి గూడ, హైదరాబాదు - 500 873.

తనలో రగులుతున్న అర్చిని పూరించుకోవడానికి, వెలితిని పూడ్చుకోవడానికి యిది వ్రాశానని, తనలో కవితా భావాల్ని జాగృతం చేసినభర్త, తన జీవిత ప్రస్థానంలో యాభైఏండ్ల భాగస్వామి అయిన స్వర్గీయ శేషారెడ్డిని తలుచుకుంటూ వెబుతారు కామేశ్వరమ్మ. వారి కుటుంబంతో ముప్పయ్యేళ్ల పరిచయం వున్న రాపూరి మురళీధర్ ‘ముందుమాట’ వ్రాశారు.

క్రీస్తుకి పూర్వం మూడవ శతాబ్ది అశోకుని శాసనాలలో పేర్కొన్న ‘రట్టలు’, క్రీస్తు వెనకటి ఆరవ శతాబ్దికి దక్షిణా ప్రధాన ‘రాష్ట్ర కూటులు’ అయారనీ, వారే కాలక్రమాన రెడుగా మారి పుండవచ్చుననీ, 1320 నుంచి - 1448 దాకా తెలుగు ప్రాంతాలను పాలించిన కొండవీటి రాజవంశ చరిత్ర ఈ అభిప్రాయాలకు ఆధారమనీ, రుద్రమ

దేవి (1259 - 1295) కొలువులోని గోసగన్నారెడ్డి గొప్పసేనాని అనీ, 13వ శతాబ్దినాటి ‘రట్టోడి’ శబ్దం రట్టి, రడ్డి, రెడ్డి అయిందనీ, ప్రోలయ వేమిరెడ్డి (1320 - 1424) వంశం గాక (కొండవీటి), రాజమహేంద్రవరంలో మరొక రెడ్డి రాజ్యం (1395 - 1448) కాటయ వేమారెడ్డి స్థాపించాడనీ, ‘మొలక వేమాలమ్మ’ అనే గ్రామదేవత కారణంగా ‘వేమ’ శబ్దం ఈ రెడ్లలో కనిపిస్తోందనీ, నెల్లూరు గోదావరీ మండలాల గత చరిత్ర పరిచయం చేసిన రచయిత్రి, 1763 - 64 నుంచి, మాతామహుల, జననీ జనకుల, అత్తమామల పూర్వీకుల వంశవృక్షం వెబుతారు... రాజు పాలెం నుంచి

వేమిరెడ్డి అయిదుగురు కొడుకులూ నెల్లూరు రంగనాయకుల స్వామి తిరునాళ్లకు రావటం, ఇందుపూరునుంచి బండ్లలో వచ్చిన ఉన్నత కుటుంబీకులు, అనాటి జంగమ దేవర సముచ్చిత పాత్ర, వేమిరెడ్డి కొడుకులలో ఒక్కరి తప్ప మిగతా నలుగురూ ఇందుపూరు సంపన్న కుటుంబాలకు ఇల్లరికం వెబుతారనీ అంగీకరించడం, తండ్రి అల్లహింబి ఈ నలుగురికీ శ్రాద్ధం పెట్టడం

- అ విధంగా కథ సాగుతుంది.... వేమిరెడ్డి, ఓజిలి, కొల్లకుద్దురు - ఈ మూడు వంశాలలోని వారి పెళ్లిళ్లు, సంతానం, జబ్బులు, ఈ తరంలో వృద్ధిలోకి వచ్చిన వారూ - యిటు వంటి సమాచారంతో నిండివున్న పుస్తకం, బంధుమిత్రులకని ఉద్దేశించినదిగా తోస్తుంది.

—సుమతీ సాగర్

‘పంచబాణ సంవా’ కవితా సంపుటి రచన; జె. బాపురెడ్డి. ప్రచురణ: జయం పబ్లికేషన్స్, ప్లాట్ 10, రోడ్డు 5, జుబిలీహిల్స్, హైదరాబాద్ - 34... వెల: రూ 25-00.

శృంగార వచన కావ్యమైన ‘పంచబాణ సంవా’ని, తెలుగు సాహిత్య సంస్కృతులకు బ్రిటన్ లో చిన్మయ దీపంగా వెలుగుతున్న ద్వారంపూడి సుబ్బిరెడ్డికి స్నేహూపాయనంగా అంకితమిచ్చారు కవి. ఈ పుస్తక ఆవిష్కరణ, లండన్ లో 1989 జూన్ లో, అక్కడి ఆంధ్రా అసోసియేషన్ ఆధ్వర్యంతో (శ్రీమతి) యోగసులుకుట్ల వేశారు. ప్రథమ ప్రతిని 3. నత్యనారాయణ (FRCS) అభిమాన పురస్కరంగా అందుకున్నారు. ముఖచిత్రాలంకరణ: కె. శేషగిరిరావు.

‘శృంగారాన్ని బంగారంగా బాట గట్టుకొని, కష్టాలగట్లను, స్నేహితులను తరిస్తూ సౌందర్యపుల వేపు సాగిపోయే బాటసారిని.... శృంగార కళలేని జీవితం

దుక్కలు లేని ఆకాశం ... గ్రీక రోమను వంటి ప్రాచీన నాగరికతా సంస్కృతులు కూడా రతీ మన్మథులు మానవ జీవితాల మీద కలిగించిన ప్రభావాన్ని పవిత్రమైన కళాతత్వ భావంతోనే గుర్తింపి ర్తింబాయి. శృంగారానికి వ్యభిచారానికే తేడా తెలియని సామాజిక నీతి ప్రమాదకరం ... నాలో పెంపొందే అంతరాతీయ సాహిత్య చైతన్యానికి దోహదం చేస్తున్న ప్రపంచ వ్యాప్త మిత్రులందరికీ.... - కృతజ్ఞత వెలుతారు బాపురెడ్డి, తీయని తలపుల తరగల ధేమ్మ సేదీ తీరం తలుచుకుంటూ!

‘నీవు లేని క్షణం ఎకనమిక్ డిప్రెషన్ - నేను నీతో బ్యాంక్ చేయబడి నవుడు, జీరో పర్సెజింగ్ చవర్ లో ఉన్న కన్సూమర్స్’ - అని చెప్పుకుంటారు ఎకనామిక్సు సుందరితో. విలుకలాంటి ముఖంలో సింహం హుంకరించిందట మల్లెపూలమాల నిరాకరించినప్పుడు, సవయోపనం పడగలెత్తిన - నాగిసులై నడుస్తారు, బునకొట్టే పడుచుదనాల - భోగిసులై నిలుస్తాట హాలెండులోని పుత్తడి బొమ్మలు; బాల్టిక్ సముద్ర తీరాన - విసిల శిలాఫలకం మీద - వివస్రయై కూర్చున్న మర్ మేడ్ - జీవితంలో మరచిపోలేని మానసియ మత్స్యకస్య; ‘కామినులు అడడం మిధ్య, క్లార్రా మనం చూడడం మిధ్య - అని ‘సోహో’ మంచి యింటి కొచ్చాక అనుకోగలగాలి; ప్యారిస్ నగరం నిండా - కళాపరిమళాల గుబాళింపుతో చక్కని

— ప్రతి రోజు గరమ్

'జాగృతి' - దీపావళి కథల ప్రత్యేక సంవిక 1041, పిచి 104, నారాయణ గూడా, హైదరాబాద్-29 సంపాదకులు : వి. రామ్మోహన రావు.... వెల రు 20-00.

కార్తీక వెన్నెల్లో సత్సాక్షిష్టులకే (సిద్ధిపేట కె. రాజయ్య) ముఖచిత్రం గా, ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి కళ్యాణ్ సింగ్ యింటర్వ్యూతో, ఎందరో ప్రఖ్యాతుల కథానికలతో, 'హా గృతి' ప్రత్యేక సంచిక తన విశిష్టతను నిలుపుకొంది. "భారతీయ

[illegible]

అందం చందే సుఖార్థమునకు ఎల్లప్పుడూ వాడండి

అశోకా
కాండ్ల వుడ్ పౌడర్ పౌడర్

ఆహ్లాద
విలియమ్స్ టుయిన్

సల్లిని కురులకు
చల్లిపసుమునకు
తప్పక వాడండి

ASOKA
Santalwood
FACE POWDER

ASOKA
Santalwood
FACE POWDER

ASOKA
Santalwood
FACE POWDER

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

సంస్కృతిలో ప్రవృత్తి, నివృత్తి అనే పదాలు వినిపిస్తూంటాయి ; నామ రూపాలులేని 'మహత్' ఒక దివ్య వైతన్య కేంద్రం, నామరూపాలు దాల్చి విశ్వవ్యాప్తంగా ఎదిగేది ప్రవృత్తి.... మన సంస్కృతి యావత్తూ ప్రతీకాత్మకమైనది. ప్రతి అచారానికి పరమార్థం వేరే ఉంటుంది. అది తెలిస్తే మనోవికాసం ; తెలియకపోతే, భౌతిక మైన సుఖసంతోషాలు మాత్రమే లభిస్తాయి" - అంటారు 'మనశ్యామల' తమసోమా జ్యోతిర్మయ' అనేదాన్ని విశ్లేషిస్తూ, కమ్యూనిజమ్ విఫలమైంది గనక హిందూ సిద్ధాంతం ఒక్కటే ప్రత్యామ్నాయ మనడంలో కొంత ప్రచార ధోరణి కనిపిస్తుంది. ఇక కథకులు : ఇచ్చాపురపు జగన్నాథరావు, అవసరాల రామకృష్ణారావు, బలివాడ కాంతారావు, కె రామలక్ష్మి, వాసిరెడ్డి సీతాదేవి, హితశ్రీ, ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి, తురగా జానకీరాణి, ఇసుకపల్లి దక్షిణామూర్తి, డా॥ లత, గంధం యాజ్ఞవల్క్య శర్మ, పురాణం సుబ్బాస్వామి శర్మ, మాలతీ చందూర్, మంజుశ్రీ, మధురాంతకం రాజారామ్ తమ కథానికలతో ఈ ప్రత్యేక సంచికకు శోభ తెచ్చారు. మలంపల్లి విజయకుమార్, వేముగంటి సరసింహాచార్యులు, వేమూరి వెంకటేశ్వర శర్మ, ఎమ్ విజయగోపాల్, పైల కృష్ణారావు, డి కామేశ్వరరావు, జొన్న విత్తుల రామలింగేశ్వరరావు, అష్టకాల సరసింహారామశర్మ, ఆచార్య

తిరుమల, సి వేదవతి తమ కవితా సుమాల సందించారు. కథకు అద్యులు ఆర్యులే అంటూ హేమచంద్రుడు సూచించిన దశవిధ భేదాలు చెబుతారు యశోదారెడ్డి. అవేమిటంటే : అభ్యాస, నిదర్శన, మేతల్లికా, మణికుల్యా, ఓరికథా, ఖండకథా, సకలకథా, ఉపకథా, బృహత్కథా, ప్రవల్లికా.... అగ్ని పురాణంలో కథానికా లక్షణం ఉన్నదట. ఆ మాటకొస్తే మన ఉపనిషత్తులలోను కథలు వున్నాయి : ఆధునిక కథానిక, పాలగుమ్మి పద్మరాజు గారన్నట్టు, మెరుపులా తళుక్కుమని వైచిత్ర్యో ఈపిరి పోసుకోవాలి. ఈ సంచికలోని అన్నిటికీ కాకపోయినా, కొన్నిటికి ఆ విస్తర్యానుభూతి కలిగించే లక్షణం లేకపోలేదు. చాలా శ్రమతో ఎంతో శ్రద్ధగా కథానికారచన గురించి పలువురి అభిప్రాయాలతో వెలువరించిన ఈ ప్రత్యేక సంచిక వెనక గల కృషి ప్రశంసనీయం.

‘రచన’ - ప్రారంభ (దీపావళి) ప్రత్యేక సంచిక. సంపాదకులు : వైవియస్సారెస్ శాయ.... పిబి 33, విశాఖపట్నం-1.... వెల రు 10-00.

The Only Magazine Administered by Writers అని చెబుతున్నారు నిర్వాహకులు సీయస్సి మురళి, వై రాంబాబు+శాయ.... ‘మేమేదో పెద్ద వ్యాపారవేత్తలమనీ కాదు. ఎలా ఖర్చు పెట్టాలో తెలియనంత డబ్బున్నవాళ్ళమనీ కాదు. పత్రిక నడప

డంలో అనుభవం ఉన్నవారమూ కాము. మాకున్నదల్లా ఒకానొక తపన. ఇప్పుడొస్తున్న సాహిత్యంపట్ల చాలా మందికి అసంతృప్తి ఉంది - అంటున్నారు నిర్వాహకులు తమ సంపాదకీయంలో. ఆ అసంతృప్తి సాహితీకారులలో వున్నమాట నిజమే! కాని, సామాన్య పాఠకులు తమకి అందుబాటులో వున్నవి చదివి, చదివి నంత త్వరగా మర్చిపోతున్నారు.... ఉత్తరాలద్వారా అనేకమంది ప్రఖ్యాత రచయితలు ఈ 'రచన' వారి సత్ప్రయత్నానికి, సత్సంకల్పానికి సుస్వాగతం పలికారు. కవనశర్మ 'మాయా బజార్,' గంధం యాజ్ఞవల్క్యశర్మ 'చరణాలు,' భారత ప్రధానికి ప్రవాసాంధ్రుని లేఖ, యర్రంశెట్టి శాయి, బలివాడ కాంతారావు, మల్లాది వెంకట కృష్ణమూర్తి, ఇష్టాపురపు రామ చంద్రం, అర్నాద్, నండురి పార్థ.

సారథి, ఘండికోట బ్రహ్మజీరావు, ఎస్ఆర్ నంది, డి హనుమంతరావు, రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి, పివి శేషారత్నం, భూషణం, ఉప్పల నరశింహం, పొత్తూరి విజయలక్ష్మి, వసుంధర మున్నగువారి రచనలతో, 'భారత రచన' బాపు ముఖచిత్రంతో వెలువడ ఈ 'రచన' తన అశింవిన పంథాలో ముందడుగు వేసి, తెలుగు సాహితీ ప్రపంచంలో నూతన వేతన తీసుకురావాలని మా ఆకాంక్ష. 'రచన'కు మా శుభాకాంక్షలు.

✻ ✻ ✻

'కథాంజలి' - సంపాదకులు ; ఎయిన్ రాఘవాచార్.... 10, మురుగేశ మొదలి స్ట్రీట్, మద్రాసు-79... వెల రు 5-00.

'అశయం'లోని విజయశాంతి ముఖచిత్రంగా గల ఈ దీపావళి

రుచిలో నెం. 1

క్రైన్

చరిత్రాభారతదేశపు నెం. 1 వక్రపాడి

సంవిక వరమాన రవయితుల కథలూ వ్యాసాలూతో రూపు దిద్దుకుంది. పత్రికా ప్రచురణ వృత్తిగా చేబట్టిన రాఘవాచారి, సాహిత్య పోషణ, సామాజిక స్పృహ, విలువలు - బాధ్యతలు యిలాటి పెద్ద కబురేమీ చెప్పకుండా, ఒంటిగా ఒక్క చేతిమీద 52 ఏళ్ల నుంచి ప్రతినెలా ఈ తెలుగు మానవ పత్రికను, క్రమం తప్పకుండా వెలువరిస్తున్నారు. ఆయన అకుంఠిత దీక్షకు, అద్వితీయ కృషికి మా ధన్యవాదములు.

ఈ మధ్య అందినవి :

చైతన్య స్రవంతి - ఖండకావ్యము ... వట్టివల్లి సుబ్బరాయడు (బద్వేల్) రు. 15-00.

గేయవల్లరి - గోరరాజు హైమవతి (గుడివాడ).... రు. 10-00.

రామానుజాచార్య షష్టిపూర్తి సంవిక. చక్రవర్తి ప్రచురణలు, సికింద్రాబాదు-15.

సరిగమలు - కవితా సంకలనం.... సహృదయ సాహితీ, విశాఖపట్నం - 16.... రు. 5-00.

‘ప్రమిద’ - పక్ష పత్రిక, విజయవాడ-11.... రు 2-00.... ఎడిటర్ : బులుసు వెంకట కామేశ్వరరావు.

మానవతామూర్తి అవుల సాంబశివరావు జీవిత కథనం.... జివి ఆర్ చౌదరి, పుష్పగిరి, మలపట్టు, మద్రాసు-601 301.... రు 20-00,

నూపర్స్టార్ కృష్ణ జీవిత చరిత్ర జివి ఆర్ వేదరి, పుష్పగిరి, మలపట్టు, మద్రాసు - 601301.... రు 25-00.

భీష్మగీత - విష్ణు సహస్రనామం. ఖరిదీ హాల్ వేంకటరావు, పాట్ 2, ఆర్ అండ్ డి డిఫెన్స్ ఏన్లకేవ్, సికింద్రాబాదు - 3.

అనమర్దుడి పోరాటం - నవలిక సిహెచ్ వేణు.... జలపాతం దీపావళి సంవికతో ఉచితం.

సర్వ లోక మహోపకారి - (రు 6 - 00); విశ్వమానవ ప్రేమ సాభాతృత్వాలు - (రు 1 - 00); మేధావి వరం బాధ్యతలు - (రు 2-50); భారతీయ సమాజ సంస్కరణకు - (రు 1-50).....

....పై నాలుగూ మాలానా సయ్యద్ అబుల్ హసన్ అలీ నద్వీ ఉరు మూలానికి తెలుగు శేత అబుల్ రషీద్.

.... మానవతా సందేశమండలి, సిద్ది అంబర్ బజార్, హైదరాబాదు - 12.

తెలుగు సాహిత్య పరిమళో (హిందీలో).... భీమసేన్ నిర్మల్దక్షిణాంబలీయ సాహిత్య సమితి, హైదరాబాదు-380... రు 130-00.

Buddhiyoga of the Gita and other Essays by Anirvan ... Samata Books, Madras - 6 Rs 50-00

వామన వృక్షాలు - యన్ మంగాదేవి.... న్యూ స్టూడెంట్స్ బుక్ సెంటర్, అరండల్ పేట, గుంటూరు రు 100-00.

‘నా రాత్తు చక్రం’

తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయండు

గాంధీ గారికి సత్యాగ్రహోద్యమం, నిర్మాణ కార్యక్రమం రెండు నేత్రాల వంటివి ; రెండూ పరస్పర ఆశ్రితాలు. స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ఒక భాగమైన ‘వ్యక్తి సత్యాగ్రహానికి’ ప్రప్రథములుగా ఆయన వినోబా భావేని ఎన్నుకున్నారు ; జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ రెండవవారు. ‘జాతి పిత’గా దేశం గాంధీజీని గౌరవించి, సర్వోదయ సిద్ధాంతానికి కాస్త ఊపిరి నిచ్చిందే గాని, గాంధేయ పథం విస్మృతి పథాన పడింది.... రాజకీయ పదవులు అశించకుండా, గాంధీజీమీది కట్టుబడి, నిర్మాణ కార్యక్రమానికి అంకితమైన మహానుభావులలో తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయండు గారొకరు.... కేసరిగారి ‘చిన్ననాటి ముచ్చట్లు’ చదివి మెచ్చుకున్న పాఠకులు, అటువంటిదే మరొకటి వేయమని కోరగా, ప్రకాశరాయడిగారి జీవితం సంక్షిప్త పరిచయం చేదామని అనిపించి, బుద్ధప్రసాద్ గారికి, రాజారామ్ గారికి అనుమతికోసం వ్రాశాము. ఇరువురూ వెంటనే అంగీకరించి నందుకు మా మనఃపూర్వక కృతజ్ఞతలు.

Those whom the gods love die young’ పస్టఫారంలో (1904). మా ఉపాధ్యాయుని నోట మేము మొదటిసారిగా విన్న సత్యవాక్కు యిది. 16, 17 ఏండ్లవయస్సు గల ఆ పద్మావతికి సరిపడినట్లు యిప్పటికి 90 యేండ్లు వెడ బ్రతికిన నాకు నప్పదిది !

17

కలకత్తా

నా పుస్తకపు చదువుల పూర్తికి ఈ యధ్యాయమొక్కటి మిగిలియుంది. దానితో ‘నా జాపకాల’ మొదటి భాగం ముగింపుకు తెస్తాను. అటా రాజమండ్రిలో వీరేశలింగం హైస్కూలు

అధ్యాపకవృత్తి అయిన తరువాత ఆ పై డిగ్రీ చదువు మీదికి వెళ్ళింది బుది. తండ్రిని మించిన తండ్రిగా ముమ్మడి పెంచిన మేనమామ శేషయ్య గారు 1915లో మహాళయ అనూ వాస్య రోజున దివంగతుడైనాడు. తెలుగు వాళ్ళకు దగ్గరగా మద్రాసు యూనివర్సిటీ ఒకటుంది. ప్రైవేటుగా పరీక్షకు హాజరై M.A. లైన వారుండిరి. కాని దూరపు ప్రయాణ మైనా నేను కలకత్తా వెళ్ళి అక్కడి యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్ వద్ద రెండేళ్ళూ శుశ్రూష చేయడానికే నిశ్చయించాను. రెండేళ్ళక్కడ గడప దలచడంలో చదువుకు మించిన ముఖ్యకారణం వేరొకటుండెను. అప్పటికే బ్రాహ్మ ప్రార్థన సమాజ పెద్దల వద్ద లభించిన శుశ్రూషాసౌరభం జీవితానికి కాస్త పట్టి యుండటం చేత కలకత్తాకు వెళ్ళడానికే నిశ్చయించు కున్నాను. అక్కడి బ్రాహ్మధర్మవాతా వరణంలో రెండేళ్ళపాటు బ్రతికితే జీవితానికి ప్రయోజనముండగలదనే ఆశ నన్ను కలకత్తాకు పంపించింది. బ్రాహ్మ సామాజికులు కానివారు తక్కువవారని, వారికి అధ్యాత్మిక కోన్నుతి యుండదనే పాక్షిక దృష్టి అనాడు కూడా నాకు లేదు. “ఏకం సత్ ; విప్రాః బహుధా వదంతి” అనే సార్వజనిక సత్యమే నా జీవితా దర్శనం. ఈ నాటికి గూడా ఎట్టి పాక్షిక మతభావం నాలో లేనందు వల్ల నేను అదృష్టవంతుడను. ఏ మతానికిగాని బొడ్డుకోసి పేరుపెట్టడం;

అందరు వచ్చి దానిలో వేరవలెనని చెప్పే హోరారా హోరీ వీధి ప్రధానాలు వేయడం నాకు బాధాకరమైన విషయం. అన్ని మతాలూ అపూరాణే. పూర్ణత్వానికి మెట్లు కట్టుకుంటూ పోవడమే నిజమైన మతధర్మం. లేదా మరొక భాషలో చెప్పుకో వలసి వస్తే, త్యాగమూర్తులగు మహర్షులు, మహాత్ములు సత్యాన్ని తరివి నిస్సార్వరంగా పెట్టుకున్న, వేరుకున్న ఒక హద్దు అక్కడికక్కడ అది పూర్ణమే. మనం ఎన్ని మెట్లు పైకెక్క గలిగితే, అన్ని మెట్లు అది మనకోసం క్రింది దిగివస్తూ, యింకా కొంచెం పూర్ణమవు తూవుంటుంది. ఇది ధర్మాన్ని గురించి నాకు నేను నిర్మించుకునే చిత్రణ రా రమ్మని పిలుస్తూ లోపల ఒకభావ ముంది ; కాని నా భాష మరి దానిని వ్యక్తపరుస్తోందో లేదో ! నాలోనాకే సువ్యక్తం కావలసింది యింకెంతో వుంది. అదట్లా వుంచండి.

వీరేశలింగం, వేంకటరత్నం గార్లతో నేననుభవించిన అనుభవత్వం, అందు ముఖ్యంగా రెండవ వారి వద్ద చేసిన అంతే వానిత్వం నాదృష్టిని కలకత్తా వైపు మరలింబింది. కలకత్తా నివాసానికై కొంత డబ్బు సర్దుతానని సరసింహాశ్రమ ధైర్య మిచ్చాడు. అన్నట్లే చెబాడు కూడ. రెండేడ పిదప తిరిగి వచ్చి, మాకుగ డిన యిల్లా దొడ్డి కాబోలు బమ్మివేసి వడ్డి లేకుండ అసలు మాత్రం తీర్చి వేశాను. కొద్దిగా మిగిలి వుండిన భూమి (మూడు ఎకరాలు) మీద

కొంచెం శిస్తు వచ్చేది. ఉన్న పొం
మంతా మా తండ్రి చేసిన ఋణాల
తీర్మానానికి నా చిన్నప్పుడే వెళ్లి
పోయింది. 17, 18 ఏండ్లవయస్సు
గల నా భార్యతో సహా కలకత్తాకు
ప్రయాణమైనాను. 1918 జూలై,
అగస్టులలో ఆ ప్రయాణం జరిగింది.
ధర్మ ప్రచారానికి జీవితాన్ని అంకితం
జేసుకొన్న వాని హేమా చంద్ర
సర్కారు M. A., మాకు కలకత్తాలో
గారియన్. ధర్మ ప్రచారకార్యం మీద
తరుమ తెలుగు దేశానికి వచ్చి వెడు
తూన్నందు వల్ల ఆయన నాకు సన్ని
హితుడు, భక్తి భాజనుడు. ప్రఖ్యాత
వృక్షశాస్త్ర అవిష్కర్తయైన సర్
జె. సి. బోసుగారి బావగారాయన.
సుకియావీధి రాధా ప్రసాద్ గల్లీలోని
ఒక బెంగాలీ కుటుంబంతో మాకు

రెండుగదుల మకాం ఎర్పాటు
చేశాడు. అ కుటుంబంవారి మంచితనం
వాళ్ళున రెండేళ్లూ చాలా సుఖంగా
గడిచిపోయినాయి. చదువుకోసం ఫ్రామ్
బండ్ల మీద యూనివర్సిటీకి హాజరు ;
ఆదివారాలు సాయంకాలం సాధారణ
బ్రహ్మ సమాజ సమావేశాలకు
వెళ్ళడం ; కొంత మంది బ్రాహ్మ
బెంగాలీ పెద్దలతో సర్కారు బాబు
ద్వారా పరిషత్ మేర్పడటం ; వారి
యిండ్లలో జరిగే బ్రహ్మోపాసనా
సమావేశాలకు వెళ్ళడం ; (అక్కడినే
బోజనం కూడ) ; బ్రహ్మ సాధనాశ్ర
మంలో భార్యలతో సహా వచ్చి ట్రెయి
నింగు పొందుతూన్న కొందరు ఆంధ్ర
మిత్రులను తరుచు కలుసుకొనడం ;
నా పలెనే తెలుగు ప్రాంతం నుండి
చదువు నిమిత్తం వచ్చిన పాత కొత్త

భగవంతునికి, భక్తునికి, అనుసంధానమైనది!

అంబికా

దర్బార్ బత్తి

MFRS-అంబికా కెమికల్ ప్రొడక్ట్స్, ఏలూరు (A.P)

వారిలో పరివయం, స్నేహం - ఈ విధంగా రెండేండ్ల కాలం గడిచింది.... మరపురాని సంఘటన మరొకటుంది. బ్రాహ్మధర్మ సాధనాన్ని వరుస వెంబడి నిర్మించి నిలిపిన నాలుగు ముఖ్య స్తంభాలలో శ్రీ శివనాథ శాస్త్రి మహా శయ్యడాకడు. రామమోహన, దేవేంద్రనాథ, కేశవ చంద్రుల తరువాత అగ్రపీఠం శాస్త్రి మహాశయు నిడే. 1919 నాటికే ఆయన శతవృద్ధుడయ్యాడు. ఉపాసనా మందిరంలో ఆ మహాశయుని ఈశ్వరోపాసన ప్రసంగాలతో ఆ హాలు మారుమోగి సమావిష్టల హృదయాలు ద్రవీభూతము అయ్యేవని మేము విని యుండిన మాట. వృద్ధాప్యం వల్ల కొంత కాలంగా ఆయన మందిరానికి వెళ్లడం మానుకున్నాడు. కనుక మేము ముగ్గురం - రామస్వామి, రామమూర్తి, నేను - కలిసి ఆయన నివాసానికి వెళ్ళాం - నమస్కరించాము. శయ్యపై లేచి కూర్చుని, సంతోషంతో మా కాయన స్వాగతం పలికాడు. "యువక సోదరులారా, నా కాలం నిండింది. అంతేగాక శరీరం రోగభూయిష్ట మయింది. మీరు బ్రాహ్మధర్మ విశ్వాసులై యుండటం నాకు అనందదాయకం. ఇంకేమి చెప్పేది - Live, live for Brahma Dharma. God bless you all అంటూ మాకు వీడ్కోలు చెప్పాడు. నేనక్కడ ఉన్న రోజులలోనే ఆయన నిర్యాణం పొందాడు. మృతదేహం వెంట మేము గూడ శశానవాటిక (నీంతో

ఘాట్) కు అందరితో పాటు పాదపారులమై వెళ్ళాము. ఇప్పటికీ నాకొక సంగతి జ్ఞాపకం. శృశాసన వాటిక బాల దూరం. శివపేటిక వీధుల చెంటు వెడుతూ వుండగా, యిరు ప్రక్కలా పురజనులు, స్త్రీ పురుషులు, వీధి గుమ్మాల వద్ద నిలబడి, వీధి వెంట నడిచిపోయే వాళ్ళే కూడ, 'హరి బోల్ హరి బోల్' అనే దైవన్మరణ వేయడం చెలవోట వినవచ్చింది. ఈ సమయభూతిలోని తాత్పర్యం చానికటే చెప్పబంటుంది. ఇతర రాష్ట్రాల మాట నాకు తెలియదు కాని, తెలుగుదేశంలో రంధె, ఉత్కళ, వంగ రాష్ట్రాల సామాన్య ప్రజల భక్తి ప్రపత్తి అధికమని తోస్తుంది. గౌరాంగుని పంటి మహా భక్తులకు పుట్టినిల్లు ఆ ప్రాంతం. వివేక సూక్ష్మమైన గంజాయి - భక్తి కూడ అక్కడనే వుంది. కలకత్తా విద్యార్థిగా బజారు నుండి కూరలబట్ట చేత గట్టుకొని, యింటికి నేను వెడుతూ చూచేవాణి.

దేశమంతా అటాగొడుపోలేదని నా కలకత్తా అనుభవాలే నాకు సాక్ష్యం. సరమహంస శ్రీరామకృష్ణ దివ్యజ్ఞాన సమాజం : అర్యసమాజం ; భారత జాతీయ కాంగ్రెసు - మున్నగు ఉద్యమాలతో జాతి జీవితాన్ని ఉద్ధరింప కంకణం గట్టుకొన్న ఉద్యంధులెందరో, నిర్భయులై, సత్యగుణ సంపన్నులై, వివిధ రంగాలలో ముందుకు వచ్చిన వారిని దర్శించి, వారిని గూర్చిన విశేషాలు విని ధైర్యస్థయిర్యాలు పొందాను.

కేంద్ర సాహిత్య అకాడెమి

కొత్త ప్రచురణలు

- ☐ సమయం కాని సమయం (బెంగాలీ మూలం)
విమల్ కర్ - తెలుగు పేత మద్దిపట్ల సూరి రు. 70
- ☐ భవిష్యత్తు ! బహుపరాక్ ! (పంజాబీ నవల)
-నరేంద్రసింగ్. అనువాదం : వి.వి.వి. రామారావు రు. 35
- ☐ కలకత్తాకి దగ్గరలో (సాహిత్య అకాడెమి బహుమతి
పొందిన బెంగాలీ నవల)
-గజేంద్ర కుమారమిత్రా. అనువాదం : మద్దిపట్ల సూరి రు. 40
- ☐ రొయ్యలు (బహుమతి పొందిన మళయాళీ నవల)
-తగళ శివశంకర పిళ్ళై. అనువాదం : జి. సుబ్బరామయ్య రు. 35
- ☐ ఉద్రూప్ జాన్ అదా (ఉర్దూ) మిర్జా రుస్వా
-అనువాదం : దాశరథి రేంగావార్య రు. 25
- ☐ కలసిన జీవితాలు (బహుమతి పొందిన గుజరాతీ నవల)
-షన్నాలాల్ పటేల్. అనువాదం : వి. ఆంజనేయశర్మ రు. 35
- ☐ వెయ్యినొక్కరాత్రులు (అరేబియన్ నైట్స్)
-అనువాదం : ఘండికోట బ్రహ్మజీరావు రు. 60
- ☐ కవీరు వచనావళి - మున్నుడి హజారి ప్రసాద్ ద్వివేది
-అనువాదం : పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు రు. 30

భారతీయ సాహిత్య నిర్మాతలు శీర్షికలో

(ఒకొక్క ప్రతి వెల రు. 10/-)

- ☐ ఎ. ఆర్. రాజరాజవర్మ ☐ బంకింబంద్ర చటర్జీ ☐ గాలిత్
- ☐ గిడుగు వేంకటరామమూర్తి ☐ దత్తకవి ☐ రాజా రామ్ మోహన్
- ☐ రాయ్ ☐ సరోజినీ నాయుడు ☐ ఉ. వె. స్వామినాథ అయ్యర్
- ☐ అన్నమాచార్యులు.

సాహిత్య అకాడెమి

స్వాధీన-1, కలకత్తా-93, బొంబాయి-14, బెంగళూరు-2.

దక్షిణ పాఞ్చాయన కార్యాలయం : 109 జెసిరోడ్డు, బెంగళూరు-560 002.

అంతేకాదు - కార్మికులు, కూలి జనులు, అంగరక్షగా చిన్న పంచె కట్టు, పైన తుండుగుడ్డ వేసుకొని వీధి గట్టుపై కూర్చుండి, రాళ్ళవంటి పచ్చి శెనగింజలు ఒడిలో పోసుకొని, ఉప్పు, పచ్చి మిరపకాయ అనుపానంతో వాటిని నములుతూ, పిచ్చాపాటీ చెప్పు కుంటూ, కూలిపిలుపులకై నిరీక్షించడం తరచు నా కండబడిన దృశ్యం. మొట్ట ప్రదేశాల నుండి వచ్చే కష్ట జీవులు వాళ్ళు. శెనగలు ఆ ప్రాంతపు పశువులదాణా దానికి horse gram అని అక్కడి పేరు. మరేదీ లేనప్పుడు వీదల భోజనం కూడ అదే. వీదలతో చెలిమి వల్ల, వారి కష్టాలను తమవిగా చేసుకొని, కొద్దితో ఆకలి తీర్చు కుంటూ, ఐబ్బిక దారిద్ర్యాన్ని స్వీకరించేవారు కూడ సకృతుగా ఉన్నారు. ధర్మజీవననిష్ఠుడు, శిష్యావార్డుడు, బ్రహ్మానందకేశవంద్రసేన్ అంటాడు:

"My feelings, tastes and motives, my blood and my brains, all belong to the order of the poor. My spirit is the spirit of the poor. My body is the body of the humble"

బహు చిన్న మోతాదులో, ఈ అల్పజీవి, ప్రకాశరాయని feeling tastes and motives etc. కూడ, కాస్త జ్ఞానం అచ్చిన వయసు నుండి అవే. అవేయన్నట్లు నా మనస్సు నాకు చెప్పుతోంది, దానికి జోడింపుగా, లేక అదనంగా, తాను 1945 లో చని

పోయేవరకూ, 70 యేండ్లకు పైగా బ్రతికియుండిన మా అమ్మమాట నాకొక విధంగా వేదవాక్కు. నా ఆరేండ్లప్పుడు చనిపోయిన తండ్రిని నేనంతగా యెరుగకపోయానా, నన్నూ, నా చెల్లెళ్ళిద్దర్నీ, తన సర్వస్వంగా ఒడి గట్టుకొని, తన తమ్ముని పోషకత్వం క్రింద, నా చదువుల నిమిత్తం, ఊరూరూ తిప్పుతూ శ్రమల నందిన మా అమ్మే అమ్మ! అక్షరం ముక్క, లోకవ్యవహారాలు ఎరుగని ఆమెకు తన తమ్ముని అండే అండ! మా తండ్రికి మాత్రం తెలిసిందేమి— నాలవ తరగతి వరకూ ఉంగుటూరు పల్లెచదువు, పల్లెబ్రతుకు, పంట పొలాలు తిరగడంతో దానంతట అదే అచ్చిన సేద్యకళ, నాకు కొంత ప్రాయం వచ్చిన ధాదిగా మా అమ్మ యిచ్చిన అశీర్వాద భిక్ష నా మానసిక తత్వాన్ని బట్టి గర్వకారణమయిందనే చెప్పకోవాలి.

వినికిడి వల్లను, ముఖాముఖి దర్శనం వల్లను, నన్నాకరించిన బంగాళీ పెద్దల పేరను వారి దేశసేవాభిజ్ఞ తను తలపుకు తెచ్చుకొనడం నా జ్ఞాపకాల కథకు కొంచెం వన్నె పెడుతుందనుకుంటాను. 'Memories are treasures no one can steal' మనుష్యుల శీలాన్ని, నడవడిని భాగు పరచే మంచి జ్ఞాపకాలన్నీ బ్రతుకులోని ముఖ్య భాగం. అవి దైవదత్తమైన ఉత్తమ సాధనాలు, అన్నాడు కదా Longfellow తన Psalm of life - లో 'Lives of greatmen remind us'

.... అని! ఒకసారి హృద్దమైతే మరపురాని కవి హెచ్చరిక ఇది.

అధునిక యుగంలో అధునిక, సంఘసంస్కార, రాజకీయాది విషయ వివేచన, ధర్మ వ్యాప్తి పేరట రాష్ట్రాలన్నిటిలో ముందు పేర్కొనవలసింది వంగరాష్ట్రం. భారత జాతి యొక్క సమగ్ర సంస్కృతి అంకురార్పణ చేసిన దేశికాచార్యుడు రామమోహన రాయలు. అందుకే ఆయనకు నవ భారతపితయనే నామం సార్థకమైంది. తదుపరి కొంతకాలానికి 1885లో భారత జాతీయ కాంగ్రెసు పుట్టుకతోను దాని జాతి ధర్మసందేశ వ్యాప్తితోను, ఎడి హ్యూమ్, సర్

విలియమ్ వెడర్ బర్న్, దాదాభాయి నౌరోజీ ప్రభృతుల హితోపదేశాల తోను దేశంలో ఒక నూతన వైతన్యం అందుకుంది. ఆ మీదట బ్రహ్మధర్మ విజ్ఞానసిధి అనందమోహన్ బోసు భారత జాతీయ కాంగ్రెసు అధ్యక్షత వహించడంతో పరిశుదాస్మిక ధర్మం, దేశ సేవా ధర్మం - రెండూ కలిసి జాతికొక సంపూర్ణ జీవితపథాన్ని కనబరిచాయి. చాలా కాలం తరువాత మహాత్మాగాంధీ వచ్చి అదే పంథాలో అదే పని చేశాడు. 'సత్యాగ్రహ'మనే పేరుతో రాజకీయాలను ధర్మబద్ధమొనర్చాడాయన. "Politics divorced from religion is

జమ్మివారి లివర్ క్యూర్

పసిబిడ్డలకు యేర్పడు కామెర్లు (జాండీస్) అకలి లేమి, మలబద్దకము, మలము తెల్లగా పోవుట, మూత్రము వినర్థించినచోట తెల్లగ మర్క కట్టుట— మొదలైనవి లివర్ క్యూర్ సూచనలగును.

ఈ వ్యాధిని నిర్మూలించుటకు 'జమ్మి' వారి డాక్టరును సంప్రదించండి.

ప్రతినెలా వారి డాక్టరు మీ ఊళ్ళకు వచ్చెదరు.

జమ్మి ఫార్మ్యూటికల్స్
'జమ్మి బిల్డింగ్స్'

61, రాయపేట హైరోడ్డు, మద్రాసు - 600 004 - ఫోన్ నెం. 72539

absolute dirt'' అని అతని నిర్వచనం. అట్లాగే మతం పేరిట మడికట్టుకొని “రాజకీయా లెట్టావుంటే మాకేమి? వాటితో మాకేం పని?” పని యంటూ రాజకీయ దొంగలకు దోపిడిగాండ్రకు దోసిలోగి పబ్బం గడుపునే మెట్టవేదాంతులు గాంధీ దృష్టిలో ఒక విధంగా మాతృ ద్రోహులే. జ్ఞానం విజ్ఞానం, మానం ప్రాణం, మర్యాద మంచి తనం - వీటికి పెడరాలు! తప్పుడరాలు నృప్తిచే స్వేచ్ఛ ఎవరిచ్చారు? ‘What is a smile?’ అనే ప్రశ్నకు “It is but a twisting the lip, in a particular way” అని జవాబిచ్చిన పెద్ద మనిషి గట్టి, గడ్డుసెంటిమెంట్ అయి యుంటాడు.ఇక నీవ్వుడు కొన్ని రాజ్యాలు తయారుచేయించుకుంటూన్న అణ్యత్వ రాక్షసత్వంతో సైన్యపుల దుష్టత్వం పరాకాష్ఠ చేరుకుంది. వీటినన్నిటినీ ఖండించి ఒక ధర్మజీవన సూత్రాన్ని ఒక రక్షామంత్రాన్ని మొత్తం ప్రపంచానికి వినిపించినవాడు మహాత్మాగాంధీ. అంతకు కొంచెం పూర్వం వంగదేశ విజ్ఞానజ్యోతి ఈశ్వరచంద్ర విద్యా సాగరుడు. కలకత్తాలో నేను దర్శించిన మహానీయులు అప్పటికింకా కొందరుండీరి; బాబూ కృష్ణకుమార్ మిత్ర, లలిత మోహన్ దాస్, రామానంద భట్టర్, సీతానాథ తత్వభూషణ్, హేరంబ చంద్ర మైత్రా ప్రభృతుల దర్శన పరిచయాల స్మృతులు ఇప్పటికీని నాలో నిలిచియున్నాయి. తలచిన

మాత్రాన అవి నా జీవితాన్ని పైకెత్తుతున్నాయి. మొదటి యిరువ్వురూ 1907 - 8 సంవత్సరాలలో నిర్భయులై పాల్గొన్న పనిచేసిన వందేమాత రోద్యమం, అదర్శ ప్రాయమైన నన్నెంతగానో ఆకర్షించింది. పూర్వకాలపు ఇంగ్లాండు పత్రిక ‘Review of Reviews’ అధిపత్యం వహించి యుండిన W. T. Stead వంటివాడే మన ‘Modern Review’ పత్రికాధిపతి. శ్రీ రామానంద భట్టర్. ఈయన నొకసారి రాజమహేంద్రవర ప్రార్థన మందిర వేదికపైనను, తదుపరి కొన్ని సార్లు వారి కలకత్తా నివాసగృహంలోను దర్శించాను. హైకోర్టు న్యాయాధిపతి (అని జ్ఞాపకం) శ్రీ అసతోష్ ముఖర్జీని, యూనివర్సిటీ ఉపాధ్యక్షుడుగా, పలుసార్లు యూనివర్సిటీ వరం డాలలోనే చూస్తుండేవాడను. ఆయన ఎదురైనప్పుడు యూనివర్సిటీలోని బెంగాలీ ప్రొఫెసర్లు కేవలం పాదాల కొరిగి ఆయనకు ప్రణమిల్లడం నేను చూచాను. అంతటి నిరాడంబరుడు, సత్వగుణ సంపన్నుడు ఆయన. యూనివర్సిటీ భవనంలోనే ఒక అంతస్తు మెట్ల ప్రక్కన శ్రీ అసతోష్ యొక్క పాలటాతి పెద్ద విగ్రహం నెలకొల్పబడియుంది. దాని క్రింద భాగంలో “The man gave a prominent place to the mother tongue in the step-mother’s hall” అనే మాటలు చెక్కబడి వున్నాయి. ఈశ్వర చంద్ర విద్యా సాగరుడు సాక్షాత్తు విద్యాసాగరుడే కదా. ఒక

సందర్భంలో కళాలాధికారులు ప్రీన్సిపల్ పట్ల పదవిని చేపట్టమని ఆయనను కోరగా - 'నేనుకాదు. నాకంటే పెద్దలు కండ్ల కగవడుతూండగా నేనేటా ప్రీన్సిపల్ నవుతాను? ఆయన పదవి నేను బ్రతికియుంటే, నా సంగతి అప్పుడు చూడవచ్చు' అని జవాబిచ్చిన మహారాజు విద్యా సాగరుడు. అతడు వింతలు పునర్వివాహాలు చేయ ప్రారంభించినపుడు, 'ఇదేం పనిరా నాయనా!' అని తల్లి ప్రశ్నించినపుడు, 'ఇదీగోనమ్మా చూడు - ఈ వివాహాలపట్ల ధర్మశాస్త్రాల పూర్ణాంగీకార మిదిగో' అని వెప్పి గ్రంథప్రామాణ్యాల నెత్తిచూపించి, శ్రీ పునర్వివాహాలకు ఈదేశంలో నాంది పలికిన వాడు విద్యాసాగర్. చిన్నచిన్న ఆర్థిక సహాయాలు చేస్తూ, ఆయన నిలబెట్టిన బీదకుటుంబాలెన్నో వుండే. అప్పుడప్పుడు వారి నివాసాలకు వెళ్లి వారి యోగక్షేమం తెలుసుకుంటూ వుండిన బీదలపాలిటి కల్పతరువతను. రైలు స్టేషన్ నుండి ఒక నవనాగరికుని పెట్టె, సంచి కూలివాని వలె మోసుకొని వెళ్లి గుమ్మంలోపల దింపి, కూలి డబ్బు లీయడానికి ఆ నాగరికుడు డబ్బు సంచి తీస్తుండగా, అక్కడ నిలవకుండా కనబడకుండా అంతర్ధానమైనవాడు విద్యాసాగరుడు. వీపున వొక్కాకూడ లేకుండా, అంగవస్త్రం మాత్రం ధరించి వీధులలో కనబడుతూ, గవర్నర్ల నమస్కృతులందుకున్న అవతారమూర్తి విద్యాసాగరుడు. పరుల పొగడ్తలు, అభినంద

నలు ఆ మహనీయునికి తృణ ప్రాయం. ఆ మనిషి జీవితకథ చదువుకొని, జాపకం పెట్టుకొనడమే ఈ జన్మకొక్కో లాభం - కలకత్తా విశ్వవిద్యా లయాధ్యాపకులలో నాకు దర్శన మిచ్చిన వినయశీలుడు శ్రీ బ్రజేంద్రనాథ్ సీల్. యూనివర్సిటీ తత్వశాస్త్రాధిపత్య పీఠం ఆయనది. అతడింగ్లాండు వెళ్లి చేసిన విద్యత్వ సంగం విని, శ్రోత లతణి ఘనంగా ప్రశంసించారట. అప్పుడతడు 'What am I? I am only a seal; there are whales in my country' అని బ్రజేంద్రనాథ్ సీల్ జవాబిచ్చాడట. విజ్ఞాన నిధులు, నిర్భయులు, సాధుపుంగవులు వీరందరు. శ్రీ సీతానాథ్ తత్వభూషణ్ పేరు పెజాబితాలో చేర్చినానో లేదో, ధర్మశాస్త్ర గ్రంథాల నెన్నిటినో అమూల్యగ్రం పరించి, సరిచూచి, విషయాలను క్రోడీకరించి, తన వ్యాఖ్యానంతో సహా, తిరిగి ఆయన గ్రంథస్థం చేసిన వెన్నో వున్నాయి - దానినీ దీనినీ ఖండించి ఊరక తీసి పారవేసినవీ కావు ఆయన వ్రాతలు; గుడి తనంగా అన్నిటినీ సమర్థించే మండలాలూకావు. మనుష్యులనూ, వారి వ్రాతలను విమర్శించడంలో, విమర్శకుని మానవత, అతని దృష్టి వైశాల్యం పరీక్షకు వస్తాయి. అటా పురాతన వేదశాస్త్ర పురాణాలను పరిశీలించడంలో, అప్పటి దేశకాల పాత్రాదుల సీతిగతులను మన మన బెట్టుకొని, వాటిబాగోగులను నిర్ణయించాలి. ఏలనంటే, భాష, భావం

రెండూ పరమేశ్వరు డిచ్చినవేయెనా, భాష వల్ల వచ్చే తేడాలు, సందేహాలు భావంతో విడిపోయి, మనస్సును కుదుటపరుస్తాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు వావ్యాధ్యాన్ని దిగదుడుపుపెట్టి, లక్ష్యా ర్థసత్యాన్ని ఖాయం చేసే చివరి తీర్పు అంతఃస్ఫురణలో నిండియుంటుంది. క్రీస్తు ప్రభువు ప్రవచించినట్లు, సత్యం (ధర్మం) వయోవృద్ధుల పశుత్కార వాద ప్రతివాదాల్లో గొక, చంటిబిడ్డల చూపుల్లోను, మాటలురాని వారి పెద వుల మీదను తాండవిస్తూ వుంటుంది. అపైన ఆ శిశువులను తొటిలోనుంచి లాలించే అమాయక తలుల పాటలో తొణుకాడుతూ వుంటుంది. వంశీయు డగు తత్వభూషణ్ మహాశయుణ్ణి అప్పుడప్పుడు వారి నివాసంలోనే మేము దర్శించడం కలదు. ఆయన నికరమైన తత్వశాస్త్ర వ్యాఖ్యాత, విమర్శకుడు అని నా అభిప్రాయం. ఆయన గ్రంథాలలో కొన్నిటిని చూచి యుండిన అనుభవం వల్ల ఏర్పడిన అభిప్రాయం నాది. ఆయన రచనలలో సర్వజనాంగీకృత విశాలదృష్టి, సకల మత సమన్వయం కాన వస్తుంటుంది. బ్రాహ్మధర్మ దిగజాలలో మళ్ళీ అట్టి సమన్వయ దృష్టి కేశవచంద్రసేన్ లోను, కవి ద్రష్ట రవీంద్రునిలోను కనబడుతుంది. బ్రహ్మనందుని ధర్మ తత్వం పేరే 'Religion of Harmony' కదా! బ్రహ్మసమాజం రెండుగా విడి పోయిన విభాగాలతో సంబంధం పెట్టుకొనకుండా, రవీంద్రుడు వాటి సమన్వయాన్ని సమత్వాన్ని పాటించాడు.

‘సత్కవుల్ హాలికులైననేమి?’ అన్నట్లు ‘శాంతినికేతనం - శ్రీ నికే తనం’ (వ్యవసాయక్షేత్రం) - రెంటినీ జోడించి నడిపించిన హాలికుడే రవీంద్రుడు... జ్ఞాపకాలున్నంతమట్టుకు యిట్టి పూర్వస్మృతులను నాకు నేను చెప్పకోగలగడం కోసమే, నా జీవితోప కృతికి వాటిని వినియోగించు కొనడం కోసమే నేను యూనివర్సిటీ చదువుకు కలకత్తాను ఎస్సుకొస్సు యుదేశం. ఈ యాశయం కూడ కొంతవరకు నెరవేరింది.

ఇక అక్కడి చదువులో నేను పొందిన అనుభవ లాభం కొంచెం చెప్పకొని, ఈ పుస్తక ప్రథమభాగాన్ని ముగిస్తాను. అక్కడ నా మనసును బాగా చూరగొన్న కొద్దిమంది అధ్యాపకుల పేర్లను మాత్రమే ఉదహరిస్తాను... సిటీకాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ హేరంబచంద్ర మైత్రా మాకు Wordsworth చెప్పడానికి కొన్నిదినాల కొకసారి యూనివర్సిటీకి వచ్చేవారు. అనలు యూనివర్సిటీ జీతాలు పుచ్చుకునే ప్రొఫెసర్లు కొందరుండగా, ఇతర ముఖ్య కాలేజీల అధ్యక్షులు, ప్రధానాధ్యాపకులు గూడా, గౌరవ పూర్వకంగా యూనివర్సిటీకి ఆహ్వానింప బడేవారు. అట్టివారిలో నొకరు హేరంబచంద్ర మైత్రా. ఆయనది నిండైన తెలుని సుందర విగ్రహం. నడిమి వయసు దాటిన వృద్ధ స్వరూపం. పలికే ప్రతిమాట స్పష్టాతి స్పష్టంగా, గట్టిగా వినవచ్చే కంచు కంటే. జర్మన్ గెట్ ప్రవచనం, అప్ప

డవుడు విధాయకంగా ఆయన నోట వెలువడుతుండేది. యావన్మానవాళికి ప్రాణావసరమగు 'Life begins with renunciation' అనే జీవనోద్ధారక మంత్రం మొదట ఆయన నోటనే నేను వినియుంటిని. నాటినుండి మన నున పట్టియుంది. ఆయన మాకు బోధించే విషయాలుకూడా - అందు లోనూ అవి Wordsworth పాఠాలు గెటే తత్వానికి దగ్గర చుట్టాలే కదా ! ప్రొఫెసర్ మైత్రాగారి వ్యక్తిజీవిత సరళికూడా యిందుకు సరిపడియే యుండునని నా అంచనా.... ఇకపోతే

శ్రీ అరవిందఘోష్ సోదరుడో, సన్ని హితుడో (అని వినికీడి) ఒకానొక ఘోష్ 'Atalanta in Calydon' నాటకం బోధించేవారు. అతి నెమ్మది యైన కంఠధ్వని, బహు సాత్త్విక స్వరూపం ఆయనది. జుట్టు క్రాపింగు వంటిది గాక, అదేదో అరవిందుని గిరిజాల వలె, మెడమీదికి వాలి యుండేది. ఆ య న చూపులో, ముఖంలో, మాటలో ఒక విధమైన ఋష్యాకారం నాకు గోచరించేది.... అందరినీమించి నన్నెక్కువగా ఆకర్షించిన అధ్యాపకపాత్ర డాక్టర్

‘జ గ తి’ చందా కూపను

2, కచేరి రోడ్డు - పి.బి. 2922.

మైలాపూరు-మద్రాసు-600 004

ఈ నెల నుంచి 24 సంవికలు వంపగోరుతూ రు. 50/-కు (పై) బాంకు డ్రాఫ్ట్ లేదా పోస్టల్ ఆర్డరు లేదా మనియార్డరు రసీదు ఇందుతో జత పరిచినాను.

పేరు

అడ్రసు

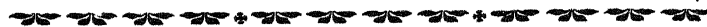
.....

.....

తేదీ :

సంతకం

JAGATI - 2, Kutchery Road, P.B. 2922, Mylapore, Madras-600004

స్టీఫెన్ ది. వయస్సెంతోగాని ముదుసలి వలె కనిపించేవాడాయన.

'Take no thought of what you shall eat or drink and wear for your raiment. Seek ye first the Kingdom of God and all the rest shall be added unto you. Look at the lilies of the field etc.'. అని క్రీస్తు చూపిన మార్గమే స్టీఫెన్ తన జీవితం ద్వారా మాకు చూపించాడు. జాన్ రస్కిన్ "Unto this last" లో మంగలి వృత్తికి, లాయరు వృత్తికి అణుమాత్రం తేడా లేదంటాడు. అరికంగాను, నైతికంగాను, రెంటిలో ఒకే విలువ, ఒకే మర్యాద. రెంటిలో భేదం కల్పించే దృష్టి అక్రమం, అమానుషం! Dr. Stephen మహా మనీషి. బెంగాలీ పెదలందరితో పాటు ముఖ్యంగా డాక్టర్ స్టీఫెన్, జీవితమనే ప్రత్యక్షపాఠాన్ని (అది నాకెంతమటుకు ఒంటబట్టిందో కాని) కండార చూడడానికే నా కలకత్తా బదులు ఏర్పాటుయిందోయేమో!

మా యూనివర్సిటీ తుది పరీక్షలు మామూలుగా 1920 ఏప్రిల్ లో జరగకుండ, అయేడు సెప్టెంబరులో జరిగాయి. ఏప్రిల్ ప్రాతంలో నగరంలో మాహువి వ్యాధి వ్యాపించడం వల్ల మమ్మందరినీ ఎవరి యాళ్లకు వాళ్లను పొమ్మన్నారు. ఎలనో కాని నేనూ నా చిన్నవయసు భార్య, పరీక్షల వరకూ కలకత్తాలో ఉండిపోవ

డానికే నిశ్చయించుకున్నాము. మాకు మహువి రాలేదు. కాని, యిరువురకూ ఏక కాలంలో ఒక రకమైన 'మీజిల్' [red rash అంటారు] తగిలింది. ఎటూ విన్నాడో యేమో, క్లాసులో నాతో పరిచయం కూడలేని ఒక బెంగాలీ యువక విద్యార్థి. బారిసాల్ జిల్లా, బెయిసారీ గ్రామ నివాసి సతీష్ చక్రవర్తి, ఉదయాస్తమానాలు మా మకాంకు వచ్చి వచ్చి మాజేమం విచారిస్తూ, మాకు అవసరమైన వస్తువులు బజారు నుండి తెచ్చి పెడుతూ నాకు చాల దగర బంధువైనాడు. 'పరిచయము లేని వానిని సోదరుని జేసి, దూరమును దగరగ జేయు దొరవు నీవు' అన్నరవీంద్రుని పద్యాపాదాల వంటి వేషజాపకం వచ్చి మనసుకు ఊరట కలిగేది. బెయిసారీ వీడ మా పట్ల చూపిన ప్రేమ, చేసిన సేవ మరపురాదు. నా క్లాసులోని సహాధ్యాయుడే. కాని క్లాసులోని మిగతా విద్యార్థులెవరు గాని మా వద్దకు వచ్చి పోతూండిన జాపకం లేదు. సెప్టెంబరు పరీక్షలు పూర్తయి, స్వస్థానాలకు వెళిపోయిన పిదప కూడ ఆ చక్రవర్తికి నాకూ మధ్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిగి, అతడు వ్రాసిన ఒక పోస్టుకార్డు నా వద్ద చాలా కాలం దాచిపెట్టుకొని, యితరులగూడ చూపిస్తుండే వాడను. చెరిగిపోని ఏ నాటి జాపకాలో యివి!

పరీక్షలు జరుగుతున్న సమయంలోనే ఇండియా చరిత్రను మార్చి వేసిన సంఘటన జరిగింది.

(ఇంకా వుంది)

అక్టోబరు 29, 1991

‘గురు ర్మహ్య గురుర్విష్ణుః గురురేవ మహేశ్వరః - గురు సాక్షాత్పర బ్రహ్మ - తస్మై శ్రీ గురువే నమః’ - అటువంటి గురువు 101 వ జన్మదినాన్ని విల్లగన్స్ గార్డెన్ స్కూలు లో, జీవి సుబ్బారావు ట్రస్ట్ ఎంతో ఘనంగా ఉదాత్తంగా భక్తి ప్రపత్తుల తో జరిపింది. స్వాగతం తెలిపిన ప్రిన్సిపాల్ శకుంతలా శర్మ, తను, మూడేళ్లపాటు బాలభారతి సుబ్బారావు గారి దగిర చదువుకున్నా నన్నారు. 91 ఏళ్ళియువకుడైన కెజ్జె శర్మని ఈ సందర్భంగా గౌరవించారు - ఇంత కాలంగా ‘జీవియన్ ట్రస్ట్’ ఆయన నిర్వహిస్తూ వచ్చారు - ఈ మధ్యనే సెక్రటరీ బాధ్యతను శకుంతలా శర్మకు వొప్పగించారు. గురువు గారి జ్ఞాపకాన్ని ఆయన విద్యార్థులలోను, అభిమానులలోను వైతన్యవంతంగా ఉంచాలని, ఈ ట్రస్ట్ కి ఈపిరిపోసిన వారు స్వరీయ వియన్ శర్మ.... నైవేలిలోని ఉన్నతో ద్యోగి నటరాజన్, ఈనాటి సభా కార్యక్రమంలో ఎంతో ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు. రుషీవాల్ లో ప్రిన్సిపాల్

గా పనిచేసి ఎందరినో తీర్చిదిద్దిన పుణ్యమూర్తి, దన్యజీవి ‘జీవియన్’. సంసార తాపత్రయంలో పడకుండా సద్విద్యా వ్యాప్తికి, విద్యా దానానికి జీవిత మంకితం చేసిన మహానుభావు డాయన. మాజీ రాష్ట్రపతి సంజీవరెడ్డి ఆయన శిష్యులు. ‘జీవియన్’ సుశిక్షణ ఎందరో ప్రతిభావంతులని తయారు చేసింది “డాక్టర్ అనిబిసెంట్ పరిధిలోకి వచ్చిన వారందరూ ఒక విధంగా మారదర్శకులయారు. అమె తేజః ప్రభావం అటువంటిది. బెనారస్ లోను, మదనపల్లిలోను, అడయారు లోను అమె చల్లిన వెన్నెల, ఆ చల్లటి కాంతులలోని విలక్షణత యిప్పటికీ మనకు స్పష్టంగా కనపిస్తోంది. విద్య కేవలం ఆధి భౌతికం కాకూడదు; అది ఆధ్యాత్మికతతో మిళితమైనప్పుడే రాణిస్తుంది, పరిమళిస్తుంది. ఎండిన రొట్టలాటి సమాచారంతో బుర్రలు నింపినంత మాత్రాన వివేకం కలగదు. అది స్వీయ ఆలోచనతో విగురిస్తుంది. పిల్లలకి తమంత తాము ఆలోచించుకో గలగడం నేర్పినప్పుడే, మనసు విక సిస్తుంది. పుస్తకాలు కావాలి - కాని, వాటి మోత బరువుతో ఏమీ వొన

గూడరు. చుట్టూ వున్న ప్రకృతితో
 తీనం కాగలిగితేనే పిల్లలకి స్వంతంగా
 అలోచనపడం చేతనవుతుంది. స్వంత
 అలోచనని అలవరుచుకోలేని చదువు
 నిరర్థకం.... పిల్లల్ని చైతన్యవంతులు
 గా చేయగలిగిన బాటలో నడిచిన
 'జివియన్' వంటి వారు చిరస్మర
 ణీయులు" - అన్నారు ముఖ్య అతిథిగా
 విచ్చేసిన అహల్యాచారి (కృష్ణమూర్తి
 ఫౌండేషన్).... వినుకొండ నుంచి
 జివియన్ మేనల్లుడు బ్రహ్మానందం,
 ఆయన భార్య సుభద్ర ఈ ఫంక్షన్
 కోసమని వచ్చారు. ఇంజనీరుగా
 రిటైర్మెంట్ బ్రహ్మానందం కూడా రుషీ
 వాలీ స్టూడెంట్! తన కొడుకు పెళ్లి
 పిల్లలూ లేకుండా బ్రహ్మాచారిగా
 వుండి పోయినందుకు, 'జివియన్' తల్లి,
 వినుకొండలో ఒక రామాలయం కట్టించి
 వారసీ, దానిని అవ్వగారి రామాలయం
 అంటారనీ భోజనాలవేళ చెప్పారు
 సుభద్రా బ్రహ్మానందం.... బాలభారతి
 సుబ్బారావు గారు (జివియన్) నాలు
 గైదు రోజులలో కన్నుమూస్తారనగా,
 మేమూ శర్యగారూ (ఫిల్మన్ గార్డెన్
 స్కూల్) వెళ్ళాము. ఏవో కబుర్లు
 చెప్పారు. గాని ఆయనలో ఏదో నిర్ది
 స్టత ప్రవేశించినట్లనిపించదు. పాతికేళ్ల
 పరిచయంలో అనేకసార్లు ఆయనని
 కలుసుకున్నాం. ఆయన వాక్పటిమ,
 మాట సొంపూ మాకు తెలుసు....
 'జివియన్' దృష్టి ఎంత నిశితమైనదో
 తెలిపేందుకు ఒక చిన్న ఉదంతం
 చెబుతాను.... 1965. ఆ మధ్యాహ్నం
 బాలభారతి సుబ్బారావు గారు, శర్య

గారు మా యింట్లో లంచీకి ; వారితో
 బాటు డోరతి కింగ్ (అమ్మనర్డామ్
 నుంచి వచ్చిన సైకాలజీ ప్రొఫెసరు -
 చాలా అందమైన మనిషి). డైనింగ్
 టేబుల్ వద్ద ఇండ్ - పాకిస్థాన్ యుద్ధా
 నికి సంబంధించిన ప్రస్తావన వచ్చింది.
 అప్పటికి యుద్ధం ప్రారంభమై రెండు
 రోజులై ఉంటుంది. ఈ యుద్ధం
 ఎంత కాలం జరుగుతుందోనని, తీసు
 యిప్పట్లో యింక యూరప్ వెళ్లేక
 పోతానేమోననీ డోరతి కింగ్ విపర్లు
 రాలై, తింటున్నది మధ్యలో ఆపేసి,
 ఒక మూలకు వెళ్లి కూచుంది. ఆమె
 భయాందోళన మాకు కొద్దిగా అర్థమవు
 తోంది. అయిదేళ్ల పాటు రెండువ
 ప్రపంచ యుద్ధం బీభత్సం చూసిన
 యూరప్ నుంచి వచ్చిందామె
 సుబ్బారావు గారు చాలా నిదానంగా
 తన సహజమైన చిరు నవ్వు తో
 చెప్పారు : "మీరనవసరంగా భయ
 పడకండి - వచ్చే నెలలో మీరు మీ
 దేశం వెళ్లవచ్చు. నెలల కొద్దీ పొడిగిస్తూ
 యుద్ధం చేయగల శక్తి సామర్థ్యాలు
 యిక్కడ లేవు. ఇండియాలో గాని,
 పాకిస్థాన్లో గాని వున్న పెట్రోలు
 నిల్వలు పది పన్నెండు రోజుల యుద్ధా
 నికి సరిపడతాయి - మూడోవారం
 వచ్చేసరికి యిద్దరూ తగ్గక తప్పదు.
 బయట నుంచి ఎవరూ పెట్రోలు
 పంపరు - రానివ్వరు".... డోరతికింగ్
 కాస్త తెప్పరిల్లింది. కాని ఆమె భయం
 పూర్తిగా పోలేదు.... సుబ్బారావుగారి
 తో ఎప్పుడు మాట్లాడినా, ఏవో కొత్త
 విషయాలు తెలుసుకుంటున్నట్లుగా

ఉండేది. తేజః ప్రభావమంటే అదేనేమో!

నవంబరు 01, 1991

“ఒకప్పుడు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాలు దేశ పటిష్టతకు దోహద కారి కాగలవని అనుకున్నాం. అమర జీవి పొట్టి శ్రీరాములు ఆత్మార్పణ కారణంగా ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడింది. ఆ తర్వాత మిగతా భాషారాష్ట్రాలు ఒకటొకటి ఏర్పడ్డాయి. అయితే, యివి సమగ్రతా సమైక్యతలకు సహాయ పడాయా అనేది సంగయాస్పదమే! ప్రాంతీయతా ధోరణులు, సంకుచితత్వాలు భారీగా పెంచాయి. 85 కోట్ల సువిశాల భారతావనిలో అనేక చిన్న రాష్ట్రాలు వున్నా ఫరవాలేదు; పాలనా సౌలభ్యానికి అనుకూలమైన పెద్దరాష్ట్రాలైనా ఫరవాలేదు. కాని, భాషాతత్వం జాతీయతకు, దేశీయతకు అవరోధం కాకూడదు. విచ్ఛిన్నకర శక్తులను, అదుపులో పెట్టి, ఐక్యత వైపు పురోగమించాలి. మనమందరం భారతీయులం - ఆ తర్వాతనే మిగతావి,” అన్నారు కళావాచస్పతి జగ్గయ్య. పొట్టి శ్రీరాములు హాలులో, ఆంధ్ర రాష్ట్రావతర దినోత్సవ సందర్భంగా! జయదేవ్ ‘తెలుగు తల్లి’ సుతితో ప్రార్థన గీతాలు పాడగా, కార్యదర్శి వైయస్ శాస్త్రి ఆహూతులకు స్వాగతం తెలిపారు.... ఈనాటి కవితా గోష్టిలో ఆధునిక ప్రాచీన కవితలు మొత్తం పన్నెండు మంది చెప్పారు. జీవితస్ఫూర్తి కృష్ణ

మూర్తి కవులను సభకు పరిచయం చేశారు. పివియల్ నరసింహారావు, సాయి ప్రసాద్, పప్పు వేణుగోపాల రావు, కెవి రమణమ్మ, పియస్ గోపాలకృష్ణ, ఉపద్రష్ట సాయి, నాగ భూషణం, పైడిపాల, వివియస్సెస్ మూర్తి, మల్లిక్, జయంత్ శ్రీకాంత్, జగ్గయ్య.... కవితలన్నిటిలోకీ సభాధ్యక్షుని (జగ్గయ్య) కవితాగానం, ప్రాచీన పరవడిలో దైనప్పటికీ హృదయాన్ని స్పందింపజేసింది, రంజింప జేసింది, పరవసంపజేసింది. కొందరి కవితలో పదాల కూర్పు, రవళి తప్పితే రసజత లేదు. సాయిప్రసాద్, గోపాల కృష్ణమూర్తి, రమణమ్మ - ఈ ముగ్గురూ మూత్రం మనసుకి హత్తుకొనే టట్టు కవితాత్మను తమ కంఠంలో పలికారు.

..... 09

‘నా పుట్టిన పండగ జరపడం తప్పనిసరైతే, దానిని బాలలదినంగా పరిగణించండి’ - అన్నారు పండిట్ నెహ్రూ 1954 లో. అప్పట్నుంచీ మనకు నవంబరు 14 బాలల దినోత్సవం అయింది. ఈ సందర్భంగా ఆలిండియా రేడియో మద్రాసు కేంద్రం వారు నవంబరు పథ్నాలుగు వుదయం 9-45 నుంచి 11-45 దాకా ప్రసారమయే పిల్లల ప్రత్యేక కార్యక్రమాన్ని, యివ్వాలి మ్యూజిక్ అకాడమీలో ఆహ్వానితుల సమక్షాన, రికార్డు చేశారు. రికార్డ్ అయిన ప్రోగ్రామ్ మేమందరమూ మూడు

గంటలకు పైగా మాసి అనందించి నప్పటికీ ప్రసారంలో శ్రోతలు వినేది రెండు గంటల సేపు మాత్రమే. తమిళ, తెలుగు, కన్నడ, మళయాళ భాషలలో ఉంటుంది ఈ ప్రత్యేక కార్యక్రమం. చాచా నెహ్రూ వీరు నవ్వుల గులాబీలే చిన్నపాపలు. పది పదహారేళ్లలోపు బాల బాలికలు పాల్గొన్న ఈ ప్రోగ్రామ్లో ఒక అయిటమిని మించి మరొకటి వుంది. ఇది బావుంది అనుకుంటే, ఆ తర్వాతది యింకా బావుందనిపించేది. ఒక తల్లి పిల్లలం, ఒక గూటి గువ్వలం, మనందరం భారతీయులం - అంటూ దేశ సమగ్రత, జాతీయ సమైక్యత లక్ష్యంగా, లేతమనసులలోని నిష్కల్మష కళాస్పందనతో మొత్తం కార్యక్రమాన్ని ఎంతో రక్తి కటించారు. గణేశానికి రాజరాజేంద్ర వోళుని గురించి వచ్చిన స్వప్నం, దేవాలయ సృత్యం, ఇంగ్లీషులోని యాక్టన్ సాంగ్, కేరళీయుల కమనీయ నాట్య విశేషం, వివిధానేక బృందగాన నృత్యాలు, 'సోలో' పాడిన, భారతి, అంబిక వంటివారి కృతులు (అందులో ముఖ్యంగా సాకేత రామన్, బదరీ నారాయణ ఛైల్డ్ ప్రాడజీన్), నాలుగై దేశ పాపల డాన్సు - యిలా మూడుం పాపు గంటలు ప్రేక్షకులని మెప్పించారు భాగ్యదయ రేఖలైన బాల బాలికలు.

..... 10

“పిచ్చుక మీద బ్రహ్మాస్త్రంలా అర్చకుడైన కృష్ణ మీద ‘అదిత్య -

369’ వంటి భారీప్రయత్నం మోపాను. నిర్మాతగా యిది అతని రెండవ చిత్రం.... ‘టైముమిషన్’ ఆధారంగా హాలీవుడ్ చిత్రాలు చాలా వచ్చాయి. కాని, మేము తీసినది ‘బాక్ టు ఫ్యూచర్’కి కాని, మరొక దానికి గాని ఎంత మాత్రం కావకాదు. కృష్ణ దేవరాయలు కాలంలోకి ప్రేక్షకులని పట్టుకువెళ్లి మెప్పించాము ; లలాగే భవిష్యత్తులోకి కూడా ! స్పెస్షిల్ భూకక్ష్య వెలుపలకి పోవాలనే విషయం మాకు తెలుసు - కాని, యిది జనరంజన దృషిలో పెట్టారు అలిన కథ. సాంకేతిక నిపుణులు, సంగీతం ఈ చిత్ర నిజయానికి ముఖ్యులు - కెమెరావర్క్ ఎంత అపూర్వమో మీరే చూశారు.... ‘అతిథి దేవోభవ’ మన సంప్రదాయం గనక, బొంబాయి నుంచి వచ్చిన ‘అమరేష్ పురి’ మొదట మాట్లాడుతారు” - అన్నారు చిత్ర సమర్పకులు నేటి సభాధ్యక్షులు యస్సి బాలసుబ్రహ్మణ్యం పార్కి పెరటాస్ లో జరిగిన శతదినోత్సవములో. ధైర్య కరు సింగీతం శ్రీనివాసరావు వెనుకటి చిత్రంలో వర్క్ చేయలేకపోయిన కారణాన, ‘అదిత్య - 369’లో యాక్ట్ చేయడానికి వెంటనే వొప్పేసుకున్నానని అమరేష్ పురి, బొంబాయి నుంచి ఫ్లయిట్లో వస్తున్నప్పుడు తనకి యస్సికి ఈ సబ్జెక్ట్ విషయమైన ప్రస్తావన రావడం గురించి దర్శకులు సింగీతం చెప్పారు.... ముఖ్య అతిథి : విజయశాంతి. కళాకారులకు సాంకేతిక నిపుణులకు, పంపిణీదారులకు జ్ఞాపి

కల బహుకరణ అయాక, హీరో బాల కృష్ణ ప్రసంగం.... 'దర్శకులు సింగీ తం శ్రీనివాసరావు ఈ విమాత్ను ప్రయత్నం చేశారు.... ఫోటోగ్రఫీ అద్భుతము, అద్వితీయమూను. విస్మయానందకర నన్నివేశాలతో మిమ్మల్ని ఆశ్చర్యచకితులు గావిస్తూ కుర్చీకి కట్టెనుంది'.... ('జగతి' - సెప్టెంబరు 91)

..... 12

ఇవ్వాలి అమెరికన్ సెంట్రో పోయిట్రీ రిడింగ్ - అక్షరాలా పద్య పఠనం కాదు, స్వీయ గేయ రచనలు చదవడం. ముప్పయ్యయిదేళ్ళ క్రితం తన మొదటి కవితా సంపుటి 'బహిష్కృతులు - వివాహాలు' (Exiles and Marriages) వెలువరించిన డొనాల్డ్ హాల్ (Donald Hall) గ్రాండ్ పాదరూ, గ్రాండ్ మదరూ గురించిన చక్కటి కవిత చదివారు. ఇరవై మూడేళ్ళ ప్రాయంలో తన కోసం ఈ మహా ప్రపంచం వేచి వున్నట్లనిపిస్తుందట - అరవై ఏళ్ళావ్వే సరికి అంతా జ్ఞాపకాల పుట్ట.... ఎక్జిలెన్సాండ్, డైలాన్ థామస్, టియస్ ఎలియట్, రాబర్ట్ ఫ్రాస్ట్ల వల్ల ప్రభావితమవడమే గాకుండా వారిని స్వయంగా తెలిసిన వ్యక్తి డొనాల్డ్ హాల్.... 'గదిలో నుంచి గదిలోకి' (From Room to Room) 'సంధ్యని రానియ్' Let Evening Come, వంటి కవితా సంపుటలు వెలువరించిన జేన్ కెన్యాన్ (Jane Kenyon) 1986 లో చైనా,

జపానులలో పర్యటించింది ; అయిదేళ్ళ పాటు 'గ్రీన్ హృట్' అనే సాహితీ పత్రికకు సంపాదకురాలు. 1863 నాటి 'అమెరికన్ అంతర్యుద్ధం', ఏకోదరులు ఒకరినొకరు పొడుచుకోవడంలా ఎలా పరిణమించినదీ హృదయ విదారకంగా వెలుతుందామె.... పేర్లు భిన్నంగా వున్నా వీరిదరూ దంపతులు. ఈ భార్యాభర్తలు న్యూ హాంప్ షైర్ లోని తమ వ్యవసాయ క్షేత్రంలో, ప్రకృతి సోయగాలకు చేరువగా నివసిస్తున్నారు.

దురా అన్నపూర్ణ - సిహెచ్ఎస్ మాధవరావు (అమెరికన్ కాన్సలేట్) దంపతుల కుమారుడు వి॥ సత్య నారాయణరావుకి, విజయవాడ 'అలెంబిక్' మేనేజరు భాస్కరరావు కుమార్తె సౌ॥ శారదకు, గుంటూరు టిటిడి కళ్యాణమండపంలో, నవంబరు ఎనిమిది శత్రవారం సాయిత్రం 6 గం॥ 54 ని॥ లకు వివాహం జరిగింది. ఇవ్వాలి మద్రాసులోని హెటర్లో సవేరాలో వెడింగ్ రిసెప్షన్. కాన్సలేన్స్ హాలులో పాదం పెట్టగానే 'మాతలిగారు రాలేదే మండి' అని అడిగారు మాధవరావు దంపతులు. 'అనుకోని అతిథుల రాక వల' - అని సంజాయిషీ వెప్పాను. నవదంపతుల పై శుభాక్షితలు వలి లోనికి వెళ్లి కూచున్నాను. రిసెప్షనూ, డిన్నరూ ఎంతో ప్రశాంతంగా, స్నేహపూరితంగా వున్నాయి.... నూతన వధూవరులకు మా శుభాకాంక్షలు.

..... 15

అనిబిసెంట్, జార్జి ఆరండేల్, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు, జి.వి. సుబ్బారావు, వంటి మహానీయుల వల్ల ప్రభావితమైన శర్మాజీ, ఆంధ్రపత్రికాఫీసులో (తంబువెటి వీధి) ప్రూఫులు దిద్ది, తను టీవ్ వేస్తున్న అడయారు స్కూలుకి రోజూ కాలినడకని వెళ్లేవారు. పరిస్థితులు కలిసొచ్చి, ఈయనకు, కొలవల సీతారామయ్యకు ఉన్నత విద్యకై విదేశాలకు వెళ్ళ గల అవకాశం లభించింది. సీతారామయ్య మొదట అమెరికా వెళ్లి, ఆ పైన రష్యా చేరుకు, కెమికల్ ఇంజనీరై, రష్యన్ వనితను పెళ్లి చేసుకు, ఇద్దరు అడపిల్లలకు తండ్రి అయి, అనుపమ కీర్తి ప్రతిష్ఠలు గడించి, రష్యన్ మట్టిలో కలిసి పోయారు. సంస్కృతం పట్ల అభిలాష గల శర్మాజీ, జర్మనీ వెళ్లి, హైడిల్ బర్గ్ యూనివర్సిటీలో అధ్యాపకులై, శాకుంతలమ్ సంస్కృతంలో వెబుతూ, ఎలైన్ అను విద్యార్థినిపట్ల ఆకర్షితులయ్యారు; ఆ యిరువురూ దంపతులై, యూర్ప్ లో రెండవ ప్రపంచ యుద్ధ మేఘాలు కమ్ముకుంటున్న కాలంలో ఇండియా వచ్చి, 'బాలోద్వాన వనం' - అదే చిల్డ్రన్స్ గార్డెన్ స్కూలు - ప్రారంభించారు. ముప్పయిల నాటి చిన్నమొక్క, ఈ నాడొక పటవృక్ష మయింది. క్షీరనీర న్యాయంగా బతికిన ఆ దరపతులలోని ఎలైన్ శర్మ, భర్త అడుగుజాడలలో అంటారే, ఆ విధంగా జీవన రథం నడిపిన

జర్మన్ మహిళ, ముగురు పిలిల తల్లి, భర్త కంటే ఆరేడేళ్ళ ముందుగా దివ్యలోకాలకు వెళ్ళిపోయింది. అయిదా రేళ్ళ క్రితం కొండ్రెలో సాయింత్రం నాలుగు గంటల వేళ కాసెట్ లో భగవన్నామ సంకీర్తన వింటూ యిహలోక యాత్ర బాలించారు శర్మాజీ. వేసకు వేలు హృదయ మందిరాలలో ఆ దంపతుల రూపం చెదరదు. జీవితాన్ని శోభాన్వితం చేయగల స్ఫూర్తి నిచ్చిన ధన్యజీవులు వారు.... ఇవాళ ఎలైన్ శర్మ జన్మదినం. ప్రతివీటూ ఈ జయంతిని ప్రార్థన గీతాలతో, భజన కీర్తనలతో శర్మా దంపతుల స్నేహబాంధవులు పరస్పరం కలుసుకు, గౌరవ నివాళి సమర్పించే రీతిలో జరుపుతారు శకుంతలాశర్మ. నిలువెత్తు బొమ్మలోని ఆ దంపతులని మానూంబే, ఎన్నెన్నో స్మృతులు మనసుని ద్రవీభూతం చేశాయి.

..... 17

అలిండియా స్కూల్ అండ్ మీడియమ్ న్యూస్ పేపర్స్ ఫెడరేషన్ (అధ్యక్షులు; హరిభజన్ సింగ్) వారి మద్రాసు శాఖ సమావేశంలో, చిన్న పత్రికల కష్ట నిష్ఠూరాల గురించి ప్రస్తావించారు.... ముఖ్యంగా గ్రంథాలయ శాఖ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వమూ వీరికి చేయూత నివ్వ వలసివచ్చాద్యత ఎంతైనా ఉన్నదనీ, సన్నగా వినిపించే ఈ కంఠాలు ప్రజాస్వామిక లక్ష్యాన్ని బలపరుస్తాయనీ, భారీ పత్రికలతో బాటు వీటికి యితోధిక స్థానం ఉన్న

దనీ ప్రాంతీయ అధ్యక్షులు కలెమణి, కార్యదర్శి గామదాస్ తమ ఉపన్యాసాలలో తెలిపారు.

“ఈ సినిమా ప్రపంచంలో ఒక ముద్దర పడితే దానినుంచి తప్పించుకోవటం కష్టం. నాకు కామెడీ చిత్రాల డైరక్టరుగా ముద్దర సడింది. ఏ ప్రొడ్యూసర్ నచ్చినా, నా నుంచి కామెడీ చిత్రమే కావాలంటారు. కనానిలనూ సెంటిమెంటూ గల చక్కటి చిత్రం రేసి మెప్పు పొందాలని పుంది - కాని, ఆ సమయం రావాలి; మిగతావి అనుకూలించాలి.... పాత్రికేయులు మొదటి నుంచీ నా పట్ల అభిమానం చూపిస్తున్నారు - వారికి నా మనఃపూర్వక కృతజ్ఞత ... ‘టీబూ కాఫీబూ సిగ రెట్టూ డ్రింకూ లేకుండా ఐడియాలు ఎలా వస్తాయి?’ - అని కొందరు మిత్రులు ప్రశ్నిస్తూవుంటే, నాకు అశ్వర్యంగా ఉంటుంది. మా గురువుగారికి కూడా (దాసరి నారాయణరావు) అటువంటి అలవాటేమీ లేవు. ఆయన ఎంత చక్కటి కళాఖండాలు నిర్మించారో మీకు తెలుసు. ఇన్ స్పిరేషన్ వచ్చేందుకు, ఐడియాలు కలిగేందుకు, యిలాటివేమీ అభ్యర్థేదు. నిరంతర పరిశీలన, నిర్విరామత్వమి - ఈ రెండే దారి చూపుతాయి,” - అన్నారు దర్శకులు రేలంగి నరసింహారావు, పామ్ గ్రావ్ లో, తెలుగు ఫిలిమ్ జర్నలిస్టులు ఏర్పరిచిన పత్రికా సమావేశ సందర్భంగా. అసోసియేషన్ అధ్యక్షులు జగదీష్ బాబు, ఉపాధ్యక్షులు శ్రీనివాస్, కార్యదర్శి జగన్, కోశాధి

కారి రాజు యింకా యితరులు ప్రసంగించారు.

..... 21

నాగ దేవతా రాధన మన మత సంస్కృతిలో ఒక భాగమవడం వల్ల పాముల మీద, పాముల గురించి, పాములతోను చిత్రాలు మన ప్రేక్షకులని సులువుగా ఆకట్టుకుంటాయి. పాము చగబట్ట లేదనీ, పాముకి రక్తహా చెపులూ ఒకటే గనక, వింటున్నప్పుడు చూడలేదనీ, చూస్తున్నప్పుడు వినలేదనీ, పాముల వాని నాగస్వరానికి పాము తలపూపడంలోని పరమ రహస్యం అదేననీ, పాములు పాలు తాగవనీ, చివం కక్కని పాము అయినప్పుడే పాము మంత్రం పనిచేస్తోందనీ - యిలాటివి సామాన్య జనావళికి చెప్పి ప్రయోజనం లేదు. తమ పాత సమ్మకాలు పట్టుకువోదలరు. తేనాండళ్ ఫిలిమ్స్ వారి ‘నా గమ్మ’ లో ఒక వైపున ఆదిశక్తి, మరొక వైపున కంప్యూటరు వున్నాయి. గై డెడ్ మిస్సయిల్ లాటి డెగ (గరుత్మంతుడు), శివుని మెడ వొదిలి వచ్చిన సర్పాన్ని నానా హింసా పెడుతూండగా, పరాశక్తి అడ్డుపడుతుంది. ‘దేవి శ్రీదేవి’ లో చూపించిన అయిదు పాటలూ చక్కటి బాణీలలో విన సొంపుగా వున్నాయి. తిరుపతి, యాదగిరి గురించి మనోరమ చెప్పగా, మన్మథం తన్మథల పాట పాడుతారు చిత్ర, బాలు ... సర్ప రాజుతోబాటు యమున, సితార,

బేబీ విచిత్ర మున్నగువారున్నారు. కర్పూరపు అంజనేయులు మాటలు ; వేటూరి, విజయరత్నల పాటలు ; శంకర్ గణేష్ సంగీతం ; దర్శ కత్వం : రామ నా రాయణ ; నిర్మాత : యన్ రాధ. .. పి ఆర్ ఒ : రాజు.

..... 22

గొల్లపూడి మారుతీరావు దంపతుల కుమారుడు వి॥ శ్రీనివాస్ కి, ఇండియన్ బాంక్ రంగనాథన్ దంపతుల కుమార్తె సా॥ జయంతికి రాజేశ్వరీ కళ్యాణ మండపంలో సాయింత్రం తొమ్మిది గంటలకు ముహూర్తం. ముహూర్తానికి ముందే విందు భోజనాలు. తెలుగు సినీ జగతి లోని పెద్దలందరూ నూతన వధూ వరులపై శుభాక్షితులు వల్లారు. నవ దంపతులకు మా శుభాకాంక్షలు.

..... 23

ఎవరీ కెజె శర్మ ? స్కాట్ మాస్టరు. ఎందరు స్కాట్ మాస్టరు లేరు ? ఉన్నారు, నిజమే. కాని ఈ స్కాట్ మాస్టరు రుషీవాల్ లో జివి సుబ్బారావు వల్ల ప్రభావితుడైన ఆదర్శ వ్యక్తి. నాకు 91 ఏళ్ళ వచ్చాయి. జివి సుబ్బారావు బ్రష్ట బాధ్యత, ఇది ఎర్పడటానికి మూల పురుషులెవరో (వియన్ శర్మ), వారి అమ్మాయికి (శకుంతలా శర్మ) వొప్ప గింపడం 'నా కర్తవ్యం' - అని అక్కో ఐదు 29వ తేదీ నాటి సమావేశంలో

చెప్పిన కెజె శర్మ, వయసు పైబడ్డా పరిశుభ్రమైన ఆరోగ్యవంతునిగా కనిపించిన మనిషి, యింత సునాయాసంగా తన పని అయిపోయినట్లు వెళ్ళిపోతారని ఎవరనుకోగలరు ? సమస్తం కాలవాహినిలో లంత ర్భూతం.

..... 26

శరత్ బాబు, రాధ ప్రధాన జంటగా, కొండముది శ్రీరామ చంద్ర మూర్తి దర్శక రచయితగా, గీతాంజలీ క్రియేషన్స్ (హైదరాబాద్) వారి 'మంజీర నాదం' పాటలు చూపించారు 'దేవి - శ్రీదేవి'లో పాటలు సినారె, సిరివెన్నెల లవి ; పాడినవారు : బాలు, సుశీల, జేసుదాసు, నాగూర్ బాబు, చిత్ర, వాణిజయరామ్, శైలజ రంగనాథ్, సాక్షిరంగారావు, సుబ్బ నాభం, ఎంకాయల, రావి కొండల రావు, ధమ్, కొల్లూరి, గాయత్రి, రాజేశ్వరి, వరలక్ష్మి, జయవాణి మున్నగు వారు.... నిర్మాత : బండి రామోహన్ రావు.... 'శివ పార్వతీ దివ్య కళ్యాణ గీతిక' (సినారె), 'పచ్చి యెడలిదాస' (క్షేత్రయ్య పదం), 'కలవారి కూతురు కలికి కామాక్షి' (సిరి వెన్నెల) - ఈ మూడే కాదు, ప్రదర్శించిన ఏడు పాటలు రసగుళికలు. నాట్య కళా రీతులతో, గానా మృత ధారతో ప్రేక్షకులను మెప్పించు సున్న చిత్రమిది.

— యన్నార్ చందూర్

మధు సర్వప్ర శాఖ
పూజిత

గడిచిన కథ : పివీల్ ఇంజనీరు విశాలకు, డాక్టరు వాగ్దానకు వివాహం నిశ్చయమయింది. కానీ, విశాలకు ప్రమాదం సంభవించడంతో వారి వివాహం వాయిదా పడుతుంది. వాగ్దాన చెల్లెలు చందనకు ముహూర్తం పేడ తారు. ఆ పెళ్ళి పందిట్లో లావణ్య, వాగ్దానలో కృష్ణవి చూస్తూ, స్పృహ కోల్పోయి, అతని కాళ్ళకు చుట్టుకుంటుంది. లావణ్య ఒక స్మ్యురోటిక్ పేషంట్ - ఆమె పక్క అందరికీ సానుభూతి.... (ఇక చదవండి)

“ఎంతయినా త్యాగం చేస్తుంది పురుషుడి కోసం.... కాని, స్త్రీని ఒక విలాస వస్తువుగా, ఒక సెక్స్ సింబల్ గా,.... ఒక ప్రేమ పాత్రగా... సుఖాల్ని అందించే ఒక మధు పాత్రగా వాడు కోవాలను కుంటారు. నేనందుకు వ్యతిరేకిని.... మగవారికి గాని అడవారికి గాని ఒకే న్యాయం, ఒకే ధర్మం, ఒకే నీతి, ఒకే జీవితం.... అనేవాణ్ని నేను.... ఇప్పుడు చెప్ప విశాలా.... నీ తృప్తి కోసం, నీ సంతోషం కోసం.... నన్ను వేరే పెళ్ళి చేసుకొని,.... అలాంటి.... నీతి బాహ్యుల జాబితాలో చేరిపోమ్యం

తావా....? ఎప్పుటికి నీవే నా హృదయ రాణివని ఒక మనసున్న వ్యక్తిగా నిలిచి పొమ్మంటావా ? చెప్పా, విశాలా .. ఈ పెద మనసులో మరొక వ్యక్తికి స్థానం లేదు....” అమె చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకొని సుతారంగా నొక్కాడు.

తను పూహించని సత్యాన్ని, సాక్షాత్కరింప జేసి “ఇది న్యాయమే చెప్పి” ... అని అడుగుతుంటే, బదులు చెప్పలేక ఆ మహిషాస్రు తుని ముందు, శిరసు వాల్చి కూర్చుంది విశాల.

ఉత్తముడిగానే అంచనా వేసు కుంది. కాని ఇంత లోకోత్త వ్యక్తిగా పూహించ లేకపోయింది. అమె ముఖం లో ఏవేవో భావాలు కదలిపోవటం తో మళ్ళీ అడిగాడు నాగారున.

“చెప్పు, విశాలా, నుఖ సంతోషా లంటే ఏమిటి, శారీరకంగా నుఖం పొంది, పిల్లల్ని కని పెంపటమేనా జీవిత నుఖం? దానికే అంత ప్రాధాన్యతా....? హృదయా కలయికే జీవితం.... మననూ.... మననూ ఒకటై బతకటమే జీవితం.... ఎందరు స్త్రీ పురుషులు లేరు

మనసులు కలవక శారీరకంగా భార్యా భర్తలుగా పాశవిక జీవితం సాగించే వారు ? అది మనకొద్దు. నీకు నేను.... నాకు.... నీవు... తోడు నీడలం...”

“బ్రతికినంత కాలం మీకు భారం గా మిగిలిపోవటం నాకు... ఎలా.... ఇష్టమవుతుంది చెప్పండి...”

“నీవు భారమని ఎవరు చెప్పారు ? ... నీవు నడవలేనంత మాత్రాన నాకు భారమని ఎలా ఊహించావు ? అసలు నీవెలాగే వుండిపోతావని ఎవరు చెప్పారు ? కొద్ది కాలంలో నీకు ఖచ్చితంగా బాగు అయిపోతుంది.... అందరిలాగే తిరగలవు.”

“అచ్చం సైకియాట్రిస్ట్ ననిపించు కున్నారు” అంటూ నవ్వాలని ప్రయత్నం చేసింది విశాల.

“విశాలా... నా మనసు చెప్పతోంది నీవు తప్పకుండా మామూలు మనిషిగా తిరగలవు.... నాట్య మయూరిలా.... నాట్య బేయగలవు. నీవే మాత్రం డిజపాయింట్ కావొద్దు విశాలా.... నీతోనే నన్నుండి పోనీయ్....” లేచి ఆమె వెంపల్ని ప్రేమగా తన వేతులతో స్పృశించాడు. ఆ లాలనకు ఆమె గువ్వలా అతనిలో ఒడిగిపోయింది. ఆ ప్రేమికులను చూసిన నెలవంక.... వెండి మబ్బుల పాటున డాక్కుంది.

66

“అ అమ్మాయికి ఎలా వుంది ఫోన్ చేసి కనుక్కున్నావా ?” కొడుకుని అడిగింది రాజేశ్వరి.

“ఫోను చేయలేదు, మమ్మీ.... వెళ్ళి స్వయంగానే చూడాలి” అని చెప్పాడు నాగార్జున.

“ఎందుకలా కాళ్ళు పట్టుకు పడి పోయింది ? చాలా మంచి అమ్మాయిలా వుంది లావణ్య. ఎందుకలా పడిపోయిందంటావ్.. ? నీ కాళ్ళు అంత గట్టిగా పట్టుకుని, విడిపించినా విడవకుండా పట్టుకుంది. ఆ అమ్మాయిని చూసేందుకు నేనూ వచ్చేదా....?”

“వదులే మమ్మీ - పెళ్ళి నందది ఇంకా తగలేదు. మరొకసారి ఎప్పుడైనా తీసుకువెళ్ళాను” అని చెప్పి నాగార్జున వెళ్ళిపోయాడు.

కొడుకు కాళ్ళు పట్టుకుని పడి పోయిన లావణ్య.... మూటి మాటికి గుర్తు కొస్తోందామెకు. నాగార్జున్ను ప్రేమిస్తోందేమో ఆ అమ్మాయి ! ఒక వేళ అలా అయితే విశాలకు నచ్చచెప్పి వారిద్దరూ వివాహం జరిపిస్తే.... ఇంతలో విశాల వీల్ చేర్లో అక్కడకు వచ్చింది.

“విశాలా.... టిఫిన్ తినమ్మా.... రా....” అని వీల్ చేర్ డైనింగ్ బేబిల్ దగరగా తీసికెళ్ళింది రాజేశ్వరి. ఇంత అస్థియత చూపెడుతున్న ఈ మనుషులకు తను.... అజన్మాంతరం కృతజ్ఞతగా వుండాలి - అని అనుకుంది విశాల.

67

నాగార్జున కారు డ్రైవ్ చేస్తూ లావణ్య గురించే ఆలోచిస్తున్నాడు.

ఏమిటామె ప్రవర్తన? తన మీద వ్యామోహమా? ఏమిటీ అపురూప కల్పన? అమెతో తన కలయిక ఏదో విచిత్రంగా వుంది.

లావణ్య ఇంటి ముందు కారాగింది. నాకరు వడి వడిగా వెళ్ళి కారు డోర్ తెరిచాడు. నాగార్జున కోసమే ఎదురు చూస్తున్నట్టు శ్రీనివాసరావు ఎదురొచ్చాడు.

“గుడ్ మార్నింగ్, డాక్టర్....”

“వెరి గుడ్ మార్నింగ్.... లావణ్య ఎలా వుంది....?”

“మీ కోసం మేడ మీద వెయిట్ వేస్తోంది - వెళ్ళండి”

నాగార్జున మేడ మీద వెళ్ళి, లావణ్య గది ముందు నిలుచున్నాడు. నిశ్శబ్దంగా వుంది. వుండి, వుండి.... వీణ మీద కొన గోటితో మీటు తున్నట్లుంది. ఆ శబ్ద లహరి కృష్ణా, కృష్ణా అని పిలుస్తున్నట్లుగా వుంది.

తలుపు మీద చిన్నగా శబ్దం వేసి “మే.... ఐ.... కమిన్....” అన్నాడు.

“రండి...” అంది లావణ్య విప్పారిన ముఖంతో. నాగార్జున లోపల కొచ్చి అమెను చూశాడు.

అప్పుడే తలార స్నానం చేసినట్లుంది. భారీ కురులు కాకపోయినా... ఒత్తయిన జుట్టు ఫ్యాన్ గాలికి రెప రెపలాడుతోంది. పసిమి ఛాయ గలిగిన అమెలో అకర్షణ అద్భుతమైనది. ఆ కనులెప్పుడూ అతన్ని తన్మయత్వంగా, గిలిగింతలు పెడుతూ, కొగిలించుతున్నట్లే వుంటాయి. అమె

పెదవులు మొలక నవ్వులతో మురిపిస్తుంటాయి. ఇంత అకర్షణీయమైన సౌందర్యకాంతులు ప్రలోభ పెడుతున్నా, తను డాక్టరుననే విషయం విస్మరించలేదు నాగార్జున.

అమె వ్యక్తిత్వం గొప్పదే; అమె చరిత్ర ఓవంత, అమె హృది ఓ రాగాలాపన; అమె మనసు ఒక ప్రేమ జ్యోతి. అమెను ఏవో ఇతిహాస జాపకాలు తల్లడిల్ల చేస్తున్నవి. అవి చెప్పితే ఏమి జరుగునో... చెప్పకుంటే తనేమై పోవునో, అని సతమతుమై పోతోంది లావణ్య.

ఒక సైకలాజిస్ట్ గా అరం చేసుకోగలిగిన నాగార్జున, అమె చరిత్రకు.... తనకి ఏదో నేంబంధం వుందని, ఆ వింత కల్పనలో తను ఇరుక్కోకుండా తప్పించుకుంటూ, ఒక దారికి పట్టుకురావాలి అనుకున్నాడు.

“కూర్చోండి....”

చెయిర్ ఒకటి అమెకి దగ్గరగా లాక్కుని కూర్చున్నాడు.

వీణను నవరిస్తూ, “సారీ.... డాక్టర్, నిన్న మీ కేదో.... ట్రబుల్ ఇచ్చినా నట.... ఐయామ్ వెరీసారీ,” అంది.

“ఫర్ గెటిట్.... ఇప్పుడేలా వుంది....?”

“నా కేమయింది.... బాగానే వున్నానుగా....?”

“మరెండుకు, సారీ....?”

“నిన్నటి దానికి....”

“మీకు గుర్తుందా.... ప్లీజ్ కుశలీ.... మీ మనసాపమేమిటో నాకు చెప్పకూడదా...?”

“ఎమని.... వెప్పమంటారు.... ?
నిన్న పెళ్ళిపందిట్లో మీసాదాల వెంత
పడిపోయానట... ఎంతకీ విడువ
లేదట.... పెళ్ళిపందిట్లో కొంచెం అల
జడి జరిగిందట... ఇదంతా నా మూలం
గానేకదా అందుకే ‘సారి’ చెప్పాను.”

“అదే అలా ఎందుకు.... జరి
గింది ...? మీ మీద మీకు
కంట్రోల్ లేకుండా అలా ఎందుకు
పడిపోయారో గుర్తుచేసుకోండి.”

“నేనేమి యిప్పట్లో చెప్పలేను.
నన్ను మీరా విషయం అడగవద్దు.”

“మిమ్మల్ని అడక్క ఎవరిని అడ
గాలి ? మీకు నేనంటే ఎంతో గౌర
వము, అభిమానం....”

“అనురాగం కూడ” అంది
లావణ్య....

“అయితే మనసు విప్పి ఎందుకు
చెప్పరు...?”

“డాక్టర్... నేనంటే... మీకు
నిజంగా ఇష్టమా?” అని లావణ్య
అడుగుతూంటే రోజారేకుల్లాంటి ఆమె
అధరాలు... నన్నగా వణికాయి.

“మీకా సందేహమెందుకు...?”

“బాబు, డాక్టర్.... ఈ జన్మకి
అది బాబు... జీవితాంతం ఈ మధుర
భావనతో బ్రతికేయగలను. రాధా
కృష్ణులు ఎల్లప్పుడూ విడిగా వున్నా,
వాళ్ళేది అమర ప్రేమ. ఈ కుశలీ
కృష్ణుల ప్రేమకూడ ఇలలో ఇతిహాసం
గా నిలిచిపోతుంది” అంటున్న ఆమె
కనుకొనల్లోంచి జారింది కన్నీటిమక్కు.

“మీరేదో దాస్తున్నారు... వివరం
గా చెప్పు లావణ్యా”

“నేనూ చెప్పాలనే అనుకున్నాను.
ఆ రోజు అంతా ఒక ప్రాన్ ప్రకారం
పూహించుకుని ఎదురు చూశాను.”

“ఏ రోజు...?”

“విశాలకు యాక్సిడెంట్ లయిన
రోజు. కాని, ఇప్పుడు చెప్పకుండునే
మంచిదనుకుంటున్నాను. ప్రస్తుతం
ఏమీ చెప్పలేను.” ఆమె ముఖాన
నీలిమబ్బులు కమ్మాయి.

ఎందరో రోగులకు నయం చేసాడు
.... ‘సైకిక్’గా వాళ్ళు ఎంతో తల
క్రిందులుగా చేసినా, హృదయాన్ని
కదిలించలేదు. మరి లావణ్యతో
ఏమిటీ అనుబంధం ? ఆమెను గుండెల
దగరగా వేర్చుకుని ఓదార్చాలనే
బలీయమైన కోరిక ఎందువలన కలుగు
తోంది...? లిప్తపాటు మాత్రం ఆ
వాంఛ ఎందుకు కలగాలి... ?

“కుశలీ... నీవు టివిలో చూశావు
కదా వసుదేవుడు దేవకిదేవితో ఏమి
చెప్పాడు. ‘రోనా... కిసిబాత్ రా
ఉత్తర్ నహి హై... అంటే ఏడుపు
ఏ మాటకీ జవాబు కాదు... నీవు
ఏడుస్తే ఈ సమస్య తీరిపోదు కుశలీ
.... నీ పేరు లావణ్య.... కుశలీ అని
పిలువమనే నీ ఇష్టాన్ని నేను.... అంగీ
కరించి అలా పిలుస్తున్నాను. ఈ
కుశలీ అనే పిలుపు వెనుక... ఏదో...
బలీయమైన గతం దాగి వుందని నాకు
తెలుసు...”

“మీకు తెలుసా...” చటుక్కన తలెత్తి అడిగింది.

“తెలుసు...”

“నన్ను చూస్తే మీకేమని పిస్తోంది....?”

అతను నిటూర్చి లేచి నిలుచుని.... దగరలో వున్న కిటికీ దగరగా వెళ్ళాడు.... ఆ కిటికీలో నుండి క్రింద గార్డెన్ చక్కగా కనిపిస్తోంది. ఆ పచ్చని చెట్లు, పచ్చిక.... అందులో రంగు రంగుల పూలు... ఈ ప్రపంచమే ఒక రంగులమయం. అందులోని వింతల్ని చూస్తూ, ఆ ప్రశ్నకు ఏమి చెప్పాలా అన్నట్టు వెనక్కి తిరిగి నవ్వుతూ.... “కుశలీ... నీవెప్పుడూ కుశలంగా నవ్వుతూ హాయిగా ఆనందంగా వుండాలనిపిస్తుంది. నీవు... దుఃఖిస్తే నేను చూడలేను. ఎలవేశలా చలాకీగా వుంటే చూడాలనిపిస్తుంది.” చెప్పాడు నాగార్జున.

“అవే మాటలు... అవే పలుకులు నేను భరించలేకున్నాను... ఈ విచిత్ర వ్యధ... ఈ డాక్టర్ నాగార్జునకు... అంతా గుర్తుందా...? గుర్తున్నారేనట్టు నటిస్తున్నాడా విశాల కొరకు...?” అశ్చర్యంగా అతన్నే చూస్తోంది లావణ్య.

“వాట్ హాట్ హా పెండ్... కుశలీ... నేను చెప్పింది నీకు నవ్వలేదా...?”

“డాక్టర్... ఈ జ్ఞాపకాలు మీలో వుండి కూడా నన్ను ఎందుకిన్నాళ్ళు దూరంగా ఉంచారు? ఇక మీదట

ముఖ చిత్రం

భారత రాజకీయాలలో బొంబాయి నగరానిది గాంధీగారి కాలంనుంచీ ఒక ప్రత్యేకస్థానం. చైనాతో సరిహద్దు కలహం ఏర్పడి, రక్షణ మంత్రిగా కృష్ణమీనన్ రాజీనామా చేయవలసి వచ్చినప్పుడు, పండిట్ నెహ్రూ మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి వైబి చవాన్‌ని, బొంబాయి నుంచి ఢిల్లీకి రక్షణమంత్రిగా రప్పించుకున్నారు. అప్పట్లో చవాన్ తనకు నమ్మకస్తుడైన విపి నాయక్‌కి ముఖ్యమంత్రి పదవి వొప్పజెప్పి, స్వరాష్ట్రంలో తన స్థానబలిమి కాపాడుకున్నారు. ఇరిత్ర వునరావృతి మవడమనేది మన కళ్ళ ముందు సంభవించింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున భారత ప్రధానిగా పివి నరసింహారావు, శరద్ పవార్ అనే విషయమై ఆరు నెలల క్రితం పత్రికలు కాస్త ఊహగానాలు చేశాయి. కేంద్రంలో, అనుభవజ్ఞులైన పివి, ప్రధాని అయ్యారు; వెనకటి విపి నాయక్ ‘కజిన్’ సుధాకరరావు నాయక్‌కి, శరద్ పవార్ మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిత్వం వొప్పగించి, తను రక్షణ మంత్రిగా ఢిల్లీ వచ్చారు. రాజకీయ చదరంగంలో అరితేరిన శరద్ పవార్ మన రక్షణశాఖ అధునీకరణకు అనేక విధాల తోడ్పడుతున్నారు.

ఒక్క క్షణం కూడ మిమ్మల్ని విడిచి వుండలేను.... నన్ను మీ చరణాల వద్ద రాలిపోసీయండి.... ఈ సృష్టిలో ప్రేమ ఎంతో మహత్తరమైనది. ఈ ప్రేమకు అంతముండదు. జన్మజన్మల కై నా.... ప్రేమకు చావులేదు. మీకు గుర్తురావటంతో నా జన్మతరించింది....” - అమితమైన ఆనందంతో ఆమె చెబుతుంటే.... ఆశ్చర్య పోవటం నాగార్జున వంతయింది.

తనకేమిటి, గుర్తు రావటం ఏమిటి....? అగమ్య గోచరంగా వుంది. అంతా ఆమె తృప్తికోసం చెప్పిన మాట, అది ఆమెకు అంత ఆనందాన్ని కలిగించడం వింతగావుంది. ఈ పరిస్థితులలో తనేమి చేయాలి....? బోధ పడటంలేదు. ఆమె సంతోషాన్ని నేల రాసెయ్యాలా.... మౌనంగా అంగీకరించాలా....? సందిగ్ధావస్థలో ఆమె వైపు చూశాడు.

ఆనందంతో ఆమె కళ్ళు మెరిసి పోతున్నాయి.

అంతసేపూ నాగార్జున, లావణ్య క్రిందకు రాకుంటే, కూతురికి మళ్ళీ ఏమైందనే ఆందోళనతో, పైకి వచ్చిన శ్రీనివాసరావు, హాయిగా గాలి.... పీల్చుకున్నాడు - లావణ్య సంతోషంగా వుండటం చూసి!

68

విశాలకు కొత్త చీర, జాకెట్టు, పసుపు కుంకుమ వెయ్యిన్ని నూట

పదహార్లు, వెండి పళ్ళెంలో పెట్టి అందించింది రాజేశ్వరి.

“ఎందుకివన్నీ, అంటి....?”

“నా తృప్తి కోసం....” అంది రాజేశ్వరి.

“పద్దనకుండా తీసుకో” అంది చందన అల్లరిగా.

మెల్లగా కారులోకి ఎక్కినవారు విశాలను వీల్చేవేరే

“చందూ.... పండబుట్ట లోపలే పెట్టాను - కొంచెం తీసుకురామ్మా!” అంది రాజేశ్వరి.

చందన లోపలికెళ్ళి పళ్ళబుట్ట తెచ్చింది.

విశాల వూపిరి బిగబట్టి మౌనంగా వుండిపోయింది.

చందన కారెక్కి, విశాల ప్రక్కన కూర్చుంది. కారు కదిలింది.

సాయింకాలం ఇంటికి చేరుకున్న నాగార్జునకు విశాల కనిపించలేదు. “చందూ, విశాల ఎక్కడ....?”

“అది ఒక పేదరాసి పెద్దమ్మ.... ఎంత చెప్పినా వినలేదు.... అక్కడ కొత్త స్కూలుట.... శమ్మి.... ఎమ్మి ఎలా చూచుకుంటారో.... అని వెళ్ళిపోయింది....”

చందన తేలిగా చెబుతున్న.... నాగార్జున వూహించాడు, ఏదో జరిగి వుంటుందని! కాని ఈ ఇంట్లో ఆమెను బాధపెట్టే వాళ్ళు ఎవరూ లేరే! తనతో కూడ చెప్పకుండా

వెళ్ళి పోయిందంటే, ఎదో కారణం వుండాలనుకొని విశాల దగ్గరకు బయలుదేరాడు.

“భోజనం అయినా వేయకుండా ఎక్కడికి....?” రాజేశ్వరి అడిగింది. “త్వరగా వచ్చేస్తాను మమ్మా!” అని వెళ్ళిపోయేడు నాగార్జున.

సూర్యారావు, స్రమిల వరండా లోనే కూర్చుని వున్నారు, అతన్ని ఆదరంగా ఆహ్వానించారు.

సూర్యారావు ఆరోగ్య విషయం అవి, ఇవి మాట్లాడి, “అంటే, విశాల ఎక్కడ?” అనడిగాడు.

“లోపల తన రూమ్ లో వుంది”

విశాల గదికి వెళ్ళాడు.

మోవేటిని నుదిటిమీద పెట్టుకొని, పీల్ చేర్లో వెనక్కు వాలి కళ్ళు మూసుకునివుంది.

“విశాల....” ఆ పిలుపు విని వేటిని క్రిందకు దించి నర్దుకుని కూర్చుంది.

“విశాలా ఎందుకని సడన్ గా వచ్చేశావు... నాతో అయినా చెప్పకుండా”

“ఏమిలేదు... స్కూలూ ... అదీ” అంది ముక్తనరిగా.

“చెప్పాలంటే.... ఎన్నో కారణాలు.... అనలైనది.... ఏమిటి....?”

“నాగార్జున గారూ, ఇప్పటికే మా కుటుంబం అల్లది పాల్గొంది. మేము ముగ్గురం ఆడపిల్లలం.... మోడు బారిన చెల్లెళ్ళు.... అంగదైకల్యం

మూలతీ చందూర్

వవలలు

వైశాఖి	16-50
కాంచన మృగం	16-50
భూమి పుత్రి	16-00
మధుర స్మృతులు	14-00
ఓ మనిషి కథ	16-00
ఏమిటీ జీవితాలు	12-00
మనసులోని మనసు	25-00
ఆలోచించు	9-00
రాగరక్తిమ	18-00
మేఘాల మేలిముసుగు	16-00
కలల వెలుగు	15-00
బ్రతకనేర్చిన జాణ	14-00
జయలక్ష్మి	20-00
కృష్ణవేణి	20-00
ఏది గమ్యం ఏది మార్గం	15-00
ఎన్ని మెట్లెక్కినా....	18-00
సద్యోగం	15-00
లావణ్య	14-00

ఇవిగాక

వంటలు - పెండివంటలు	48-00
ప్రశ్నలు - జవాబులు	15-00
జాబులు - జవాబులు	13-00
అల్లికలు - కుట్లు	30-00
అందాలు - అలంకారాలు	15-00
మహిళలకు మధురజీవనం	7-50
దాంపత్య జీవితం	12-50

క్వా లిటీ పబ్లిషర్స్

విజయవాడ-2

గలిగిన నేను.... గుండెజబ్బుతో నాన్నగారు; అమాయకురాలైన అమ్మ. మా అందరి క్షేమంకోరి వెళ్తున్నాను. దయచూపి నన్ను కనికరించండి... అవసరమనేది కలిగితే, నిస్సంకోచంగా నేనే కబురు పంపిస్తాను. మీ మనసు నాకు తెలుసు - అన్యధా భావించండి” అంది విశాల కూడ దీసుకున్న నిక్కచ్చితనంతో.

“విశాలా”... అన్నాడు తనరాక ఆ ఇంటికి మేలుకాదని ధ్వనించజేస్తోందా? కాళ్ళక్రింద భూమి కదలి నట్లుంది.

“విశాలా, ఎందుకీ శిక్ష? నేను రావటం మీ కుటుంబానికి హాని కలిగిస్తుందా? ఆ మాట నీవు మనస్ఫూర్తిగా అంటున్నావని నేను ఎలా నమ్మగలను? ఒక్క రోజులో ఇంత మార్పు ఎలా వచ్చింది? ఏం జరిగింది? నీవు నాకు వెప్పదలమకోలేదు... నన్ను దూరంగా ఉండి పొమ్మంటున్నావని గ్రహించగలను. విశాలా, నీవంటి అమృత హృదయిని వేయదగిన పనా ఇది...? నన్ను పరీక్షిస్తున్నావా... విశాలా... నన్ను దూరంగా వుంచాలని ఎందుకు చూస్తూన్నావు...?” - వీల్వేరేని అటు తిప్పుకున్న విశాల కళ్ళల్లో ఆశ్రుధార అధికమౌతోంది. కానీ ఆమె ఆ దుఃఖంతో అతని కంటపడ తలమకోలేదు.

“మీ మనసు నొప్పిస్తే, సారీ” అనేసి, మాటలు దింగమింగి రెండు

చేతులు ముఖమీద పుంచుకొని భోరున ఏడ్చింది. - మీరీ పూట చెప్పి రండి” - అని నమస్కారం చేస్తూ!

69

ఇంటికెళ్ళిన నాగార్జున ఆలోచనలకు అంతులేదు. ‘విశాల.. విశాల...’ కనులు మూసినా, తెరచినా ఆమె రూపమే... తన మనసెరిగిన విశాల. తనకు భార్య కాబోయే విశాల, ఎందుకింత మాటలంది? దీనికి కారణం ఎవరు? విశాల మీద కోపం రాలేదు కాని, తన మనసు విరచిన వాళ్ళ మాటలు నమ్మి, నన్ను దూరం చేసుకుంటుందా? - అనిపించింది. ఎంతకీ ఆమె గురించిన ఆలోచనలే... విశాల దూరం అవాలని ప్రయత్నిస్తోంది. లావణ్య వేరువ కావాలని ప్రయత్నిస్తూంది. ఏమిటీ అనూహ్య పరిస్థితి? టాబెట్ వేసుకు పడుకోవాలని కుంటూండగా ఫోన్ మ్రోగింది.

“హలో డాక్టర్...”

అతని ఆలోచనలకి అనకట్ట వేసినట్లు గలగల మాట్లాడేస్తూంది లావణ్య. “నేను బాగా ఆలోచించుకున్నాను. మీకు అన్ని వివరంగా చెప్పి... ఈ హృదయ భారాన్ని తొలగించుకోవాలని, అంతా వినిన తరువాత మీ అభిప్రాయం చెప్పుదురుగాని! ట్రాజిడి అయినా... కామెడి అయినా... ఈ అంతరంగ మధనం నుంచి విముక్తురాలనవుతాను. ఏమిటీ ఈ రోజు ఏదో ముభావంగా అనిపిస్తు

న్నారు. నేనే మాట్లాడుతున్నా.... మీరు మౌనంగా వున్నారు.”

“ఏమి లేదు, రేపు వస్తాను... అలాగే వివరంగా చెప్పండి” అన్నాడు నాగార్జున.

లావణ్య చక్కగా ముస్తాబై డాక్టర్ నాగార్జున కోసం ఎదురు చూస్తూ కూర్చుంది. ఆమె కళ్ళల్లో కొత్త వెలుగులు. లేతాకువచ్చ చూడీడార్ ధరించింది. ఆ డ్రెస్‌లో అప్పడే విక సింవిస పూబాలలా ఉంది. అధరాలు నవ్వుల పువ్వులు కురిపిస్తున్నాయి. ఆమె కెందుకో గట్టి నమ్మకం తన చరిత్ర విని, తనని స్వీకరిస్తాడని !

నాగార్జున వచ్చాడు. ఎదురు వెళ్ళి అతనికి అతి వేరువగా నిలబడింది. అతను ఏ మాత్రం సహకరించినా అతని బుజాల చుట్టూ చేతులు చుట్టేసి వుండేది. ఆమె ఏద అతనికి అరంగుళం దూరంలో మాత్రమే ఉంది. కవ్వంపుగా వున్న ఆమెను చూస్తుంటే, తియ్యటి వూహ మదిలో జొరబడి, గిలిగింతలు పెట్టేందుకు అవకాశం ఉంది. కాని మనిషికి నిగ్రహం ఎంతో గొప్పది అందుకే అతను దూరంగా జరిగి “ఈ రోజు చాలా హాపీగా కనిపిస్తున్నారు” అన్నాడు, తన భావాన్ని దాచిపెట్టి ఉల్లాసం కనబరుస్తూ !

“అవును డాక్టర్... జీవితపు పునాదికి తొలిమెట్టు” అంది.

ఇద్దరూ కూర్చున్నారు. వాళ్ళిద్దరి మధ్య టీపాయ్ ఉంది. దాని మీద

వాజ్. అందులో తాజాదనం విరిసే రంగు రంగుల గులాబీలు... వాటి మధ్య రెండే రెండు పసుపు రంగు అరవిరసిన గులాబీ మొగలు ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తున్నాయి, వారిరివురికి స్వాగతం పలికే ప్రతినీధుల్లా. పలకరింపుగా నవ్వుతున్నాయి ఆ గులాబీ మొగలు.

“డాక్టర్... ఈ వేళ మీరేదో ముఖావంగా ఉన్నారు.”

“అదేమీ లేదు... వర్క్ లోడ్.”

“నన్ను చెప్పమంటారా... నేను చెప్పింది విశ్వసిస్తారా ? కొన్ని ఇతిహాసాలు నమ్మలేనంత విడూరంగా ఉండవచ్చు కాని, అవి కరోర సత్యాలు కూడా కావచ్చు.”

“కుళ్ళీ, మీరు చెప్పేది విశ్వసించేందుకే నేను మీ ఎదుట కూర్చున్నది. ఎలాంటి సంగయం లేకుండా మనసులో ఉన్నది చెప్పండి.” - అన్నాడు, ఆమెను ప్రోత్సహిస్తూ.

నిటారుగా కూర్చుని అటు ఇటు చూచి తన అరచేతులతో వెంపల్ని ఒత్తుకుంది. చెప్పబోయే సంగతి ఆమె తనువుని, మనసుని పులకింప చేస్తోంది. ఆమెనే పరీక్షగా చూస్తున్నాడు నాగార్జున.

ఆమె కళ్ళల్లో దైన్యత చోటు చేసుకుంది. ఆమె మనసు జాపకాల పరిధి నుండి ఒడుకు చేరినట్టు సేదతీరి... “డాక్టర్” అంది.

ఏమి చెబుతుందా అని అతను ఎదురు చూస్తున్నాడు.

“పునరన్య.... అంటే మీకు నమ్మకముందా?”

“మీ విషయంలో.... నేనూహించింది ఇదే కాబట్టి నమ్మకం, అపనమ్మకం కాదు ముఖ్యం. మన కళ్ళ దుట పున్న వాటిని చూసి.... నిర్భయాలు తీసుకుని జీవితంలో జొరబడే ముళ్ళను తొలగించుకోవాలి నేను నమ్ముతానా.... కాదా, అని కాదు మీరు యోచించవలసింది! మీ అనుభవాన్ని ఋజువు చేసుకోవటమే నాకు కావలసింది. అందుకని ఒకరి నమ్మకాలు, అపనమ్మకాలతో పనిలేదు.... మీకు గుర్తున్నది.... అంతా పూర్తిగా నిస్సంకోచంగా వెప్పటమే మీ కర్తవ్యం.... ఫలితం తరువాత. మన పని మనం నెరవేర్చాలి.... నీవు చెప్తానన్నది చెప్పు, కుశలీ....”

తనని తాను మరచి తన్మయత్వంతో వెప్పసాగింది లావణ్య. అమె చెప్పే ప్రతిమాట, ప్రతివాక్యం.... ప్రతిసంఘటన... ఆసక్తిగా వింటున్నాడు నాగార్జున.

అంతా వివరించి చెపుతున్న అమె కళ్ళనుండి కన్నీళ్ళు కారి... చెంపల మీద చారికలు కటాయి. కథంతా ముగిశాక... చటుక్కున నేలమీద ఆసీనురాలై... అతని మోకాళ్ళపై తన ముంజేతులాన్ని... తలెత్తి అతనికళ్ళలోకి చూస్తూ... “ఇంత వినినా... ఏమీ గుర్తురాలేదా కృష్ణా?” - అనడిగింది లావణ్య.

అతను గంభీర వదనంతో నవ్వి... “ఇది ఈ జన్మలో జరిగినది...

కాదు... నీకు గుర్తు వచ్చిందంటే అది నీ సుకృతం... కాని అందరికీ సుకృతం వుండొదూ!”

“ఈరోజు నాహృదిలో పున్న భారాన్ని మీకు వెప్పురుస్తాను... మీరు ఏ రీతిగా దీన్ని తీర్చిదిద్దగలరో... మీ యిష్టం. గది పరమో శాపమో నాకు తెలియదు” అంది సజల నేత్రియై.

“జీవిత మెప్పుడూ శాపం కాదు... ఒకటి దొరకనప్పుడు... మరొకటి వుంటాయి... దొరకని దానినే చెల్లొక్కోవటం తెలివి హీనత... ఈ ప్రపంచంలో చేయవలసిందీ... సాధించవలసిందీ ఒకే ఒకటిగా మరగింపట కూడదు. ఏ దారిన పోయినా ముగిసే కొన్ని సమస్యలు తప్పవు. నీ నడుమ స్యకూ పరిష్కారమూరాన్ని వెదకాలి... అలా చేసినప్పుడే... సరిది పరిమార్చం... తెలుస్తుంది. ఇట్టిది మనిషిగా అయినా, ఆ దునిషి సాధించవలసింది... ఎంతోవుంది ఈ ధరణిలో... కాని అందరిలాగే పెళ్ళి... పాపాలు... ప్రేమ... తిరుటం... నిద్రపోవటం... ఇవేకాదు... మనిషిగా పుట్టినందుకు సార్వకత ఏర్పడాలి... అందరికీ రాక పోయినా, కొందరికైనా పునయోగ పడేలా జీవితాన్ని సాగించుకోవాలి. అనుకోవటంలోనే సార్వకత వ్యర్థమవుతుంది. ఈ జీవితాన్ని ఒక వరంగా భావించి కష్టసుఖాలు కానబడి కుండలు అనే ఇంగితంతో అనంతప్రతిభతో బతకాలి... ఈ గాలి వెలుతురు, ఈ నీళ్ళ నిప్పు, పచ్చని చెట్లు

చేమలూ సమస్త ప్రకృతికీ కృతజ్ఞతా బద్దంగా జీవించ గలగాలి... నీవు చెప్పిన అవూరిని అక్కడి ప్రజలను నాకు చూడాలని వుంది. తప్పకుండా అక్కడికి వెళదాం” అన్నాడు నాగార్జున అమెకు వూరట కలిగిం చేందుకు.

లావణ్య సంతోషానికి హద్దులు లేవు... వెనుకటి కృష్ణ ఈ జన్మలో నాగార్జున అయాడని ఆమె దృఢ పరచుకుంది.

70

విశాలని చూచేందుకు ఒక పెద డాకర్ని అరేంజి చేశాడు నాగార్జున. తల్లితో చెప్పాడు - లావణ్యతో వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళిరావలసి వుంటుందని. కాని, పునర్జన్మ విషయం మాత్రం ఏమి చెప్పలేదు.

తన కొడుకు లావణ్యతో వెళుతున్నందుకు ఆమె చాలా సంతోషించింది. వాళ్ళిద్దరూ అలా కలిస్తే పెళ్ళి సమస్య ఈజీగా తీరిపోతుంద నేంత వరకే ఆమె ఆ లోచన. కొడుక్కి పెళ్ళి చేయాలంటే పిల్లలు దొరక్క కాదు - అతను అమోదిం చాలి. విశాలను మరిపించే యువతి అతనికి తారవ పడాలి.

శ్రీనివాసరావుతో చెప్పాడు.... “హాస్పటల్ కి తీసుకుపోకుండా ఆమె డ్వారే బెప్పించ గలిగాను. ఇక ఏమీ ప్రశ్నలేదు. ఆమె హెల్త్ బాగుంది. లావణ్యను గురించి మీరు

వర్రీ కావదు. మేము ఊరు వెళ్ళి వచ్చాక అన్ని సర్దుకుపోతాయి. మీ అమ్మాయిని నేను కంటికి రెప్పల చూసుకుంటాను.”

పరాయి పురుషునితో తన కూతురు ఒంటరిగా వెళ్ళేందనే ఆలోచన కూడా రాలేదు శ్రీనివాసరావుకి.

❦ ❦ ❦

తారు రోడ్డు మీద సాఫీగా పోతుంది కారు. నాగార్జున పక్కనే ఫ్రంట్ సీటులో అసీనురాలైంది లావణ్య. అమె ముఖకవళికలు... క్షణ క్షణానికి మారుతున్నాయని గ్రహించిన డాక్టరు నాగార్జున, తన ఎమర్జన్సీ కిట్ మరొకసారి చూసుకున్నాడు.

తారు రోడ్డు ముగిసి పోయింది. ఆ గ్రామానికి గుర్తింపుగా ఒక చిన్న రోడ్డు కనబడింది. అక్కడ నుండి మట్టి రోడ్డు.

“అ.... ఇదే ఊరు ఇలా పోనీ యండి” - చెప్పింది లావణ్య.

“కుశలీ.... ఈ రోడ్డు మీద కారు పోగలదా.... ?” - సందేహంగా అడిగాడు నాగార్జున.

“పాతికేళ్ళ క్రితం వున్న ఈ రోడ్డు ఇలాగే వుంది. కాకుంటే అప్పుడు నేలమట్టంగా వుండేది.... ఇప్పుడు కాస్త మట్టి పోగయినట్టుంది నెమ్మదిగా పోతుంది. కీందా ... మీదా పడి...” అంది పరిహాసంగా నవ్వుతూ.

“లావణ్యా... ఇదే వూరు కదూ !” అనుమానంగా అడిగాడు నాగార్జున.

“మీరు పూర్తిగా నన్ను నమ్మడం లేదు...” అంది లావణ్య మూతి ముడుచుకుంటూ.

“నిన్ను నమ్మక కాదు - ఈ గతుకులకు భయపడి! ఇంకెంత దూరం వుంది?”

ఆమె కారు విండోలోంచి వివేకుక్కు తిరిగి చూసింది. “మనం ఒక పర్లాంగు మాత్రమే వచ్చాము. ఒక మైలులోపు వుండవచ్చు. స్లోగా వెళ్ళండి” అంది.

కొద్ది దూరం వెళ్ళాక ఒక మనిషి అలా పోతుంటే, పిలిచాడు నాగార్జున.

“ఏంటి బాబు” - ఒక్క అంగలో అక్కడకు వేరుకున్న ఆ మనిషి, గుడ్డు వెళ్ళబెట్టి, కారులోకి చూసి అంతే, మరుక్షణమే... పరుగు లంకించుకున్నాడు. నలుభైఅయిదేళ్ళ మనిషి - చిన్నపిల్లాడేమీ కాదు... ఎందుకు అలా పరుగు లంకించుకున్నాడో అర్థంకాక అయోమయంగా చూస్తున్నాడు డాక్టరు నాగార్జున. లావణ్య పడిపడి, నవ్వు సాగింది.

“ఏమిటి... ఎందుకు ఆ నవ్వు... వాడెందుకు అలా పరుగెత్తాడు?” అనడిగాడు.

“మీకు అర్థం కాలేదా...”

కాలేదన్నాడు.

“మనల్ని చూచి దెయ్యాల మనుకుని పరుగెడుతున్నాడు.”

“అంటే?”

“మీకింకా తెలియదు కదూ. వాడు మీ పాలేరు...”

అంత తేలిగ్గా చెప్ప గలుగుతున్న ఆమెను చూసి, వేతులు గాలిలోకి తిప్పి... నవ్వేసి, కారు స్టార్ట్ చేశాడు.

“ఈసారి ఎవరినీ అడక్కండి. నేను చెప్పినట్టే పోనీయండి మనం తిరిగొచ్చిన దెయ్యాల మనుకుని రాళ్ళు రువ్వినా రువ్వచ్చు. ఇక్కడి వాళ్ళు. శుద్ధ మోద్దు ప్రజ... ఈ పల్లెటూరిలో అప్పటికి ఇప్పటికీ ఏ మాత్రం మార్పు కాలేదని ఈ గతుకుల రోడ్డే చెబుతోంది” - అంది అగతుకులకి అతని మీద పడుతూ....

ఆ ఊరి విషయాలూ... అదారి... అన్ని చెబుతుంటే నాగార్జున వింటూ, కారు నెమ్మదిగా పోనిస్తున్నాడు.

మెట్ట పల్లాలలో కారు కుదుపులతో పోతువుంది. ఇదరు ముగురు కనబడినా వాళ్ళని అడగలేదు నాగార్జున. వాళ్ళ అల్లంత దూరాన్నంచే ఈ కారుని వింత జంతువులా చూస్తున్నారు.

ఎలాగో పొలిమేరలు చాటి ఊరులోకి వేరుకున్నారు. పిల్లలు అడుగుంటున్నారు. అందరూ పదిపన్నెండు వయసులో వాళ్ళ నడిగాడు నాగార్జున. ఊరు పేరేమిటనీ... వాళ్ళు చెప్పారు.

“మనం వున్నప్పుడు వాళ్ళు పుట్టివుండరు... అందుకే వాళ్ళు పొరిపోకుండా చెప్పారు” అంది లావణ్య నవ్వాపుకుంటూ.

(ఇంకా వుంది)

పాఠశాల
 ౨౦
 బిల్లులున్నవి
 ఉదాహరణకు నలుగురు ఈ కిందివి
 ము వ్యాధి వివరములతో సంపాది

పేరు వయస్సు పేరు పేరు పేరు	పేరు పేరు పేరు పేరు పేరు
--	--------------------------------------

తయారుచేయువారు

కేశరి కుటీరం (ప్రెస్) లిమిటెడ్

రాయపేట, మద్రాసు - 600 014

విజయవాడ : సీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్,
 విజయవాడ - 1 సకిందరాబాద్
 ౨

JAGATI Telugu Monthly ... Edited, Printed and
 Published by NR Chendur at MANASA PRESS, No 2
 Kutchery Road, Mylapore, Madras 600 004